STÄLL OM!

FÖR FRED PÅ JORDEN OCH FRED MED JORDEN

NR 9 JUNI 2026

Den 16 april marscherade 8 000 personer i klimatdemonstrationen genom centrala Stockholm. Över 85 organisationer var representerade på plats.

STÄLL OM!

FÖR FRED PÅ JORDEN OCH FRED MED JORDEN

NR 9 JUNI 2026

Chefredaktör
Åke Eriksson, fredsredaktion@gmail.com
Redaktion
Lena Anderfelt, Tord Björk,
Lorenz Jolin.

För innehållet i signerade artiklar
ansvarar skribenten själv.

Ställ om! **är en tidning gjord av aktivister för fred på jorden och fred med jorden. Det är en tidning i PDF-format som ska kunna läsas på datorns skärm, på ”padda” och telefon. Den kan skrivas ut i A4.**

Ställ om! **görs med uppropet *För fred och klimaträttvisa* som grund. Redaktionen är en självständig del av *Nätverket för fred och klimaträttvisa* som bildats av organisationer som undertecknat uppropet.**

Ställ om! **är ett projekt helt utanför pengarnas värld: inga arvoden, inga tryckkostnader, inga prenumerantpengar. Tanken är att *Ställ om!* ska vara så intressant och matnyttig för folk i klimat- och fredsrörelsen att den så att säga sprider sig själv genom nätverken.**

Så om du vill att fler ska läsa det du just nu har på skärmen: Sprid *Ställ om!* i dina nätverk! DELA! DELA! DELA!

Tidigare nummer av *Ställ om!* kan du hämta på

https://www.artisterforfred.se/st%C3%A4ll-om

Välkommen! Varsågod:

Klimatrörelsen säger sitt i valrörelsen **sid 4**

40 år sedan olyckan i Tjernobyl. I grannlandet Belarus lever rädslan för nya olyckor **sid 9**

Finland öppnar för kärnvapen **sid 11**

Sverige bjuder in till rovdrift på tillgångar **sid 12**

Nya kärnkraftverk oroar östgötar **sid 13**

Elsa Beskows vassa saga om makten och kriget **sid 15**

NATO-ledare och NATO-motståndare samlades i Helsingborg **sid 16**

Djupa samtal i sommaridyll **sid 18**

Ladda ner tidigare nummer av *Ställ om!* **sid 20**

GS-facket om krig, ockupation och förtryck **sid 23**

Stor facklig uppslutning på fredsmöte i London **sid 24**

En gammal bilbyggare har ordet **sid 25**

Max Gustafson ger en framtidsbild **sid 26**

Tre inlägg i debatten om att hamna rätt eller fel i fredsarbetet **sid 27**

Oppositionell ryss om landets väg till fascism **sid 33**

Vår plattform **sid 36**

Skriv ut och sätt upp vår affisch! **sid 37**

Desirée Nordin Widell på 24-timmarsmanifestationen I Malmö förra året. Det blev startskott för den manifestation och demonstration för klimatet som ordnas i Stockholm den 22–23 augusti i år. Foto: Ossian Sandin, tidningen Syre

Nu ska det vända!

”Visionen är att man efteråt ska säga, att det här var en milstolpe, det var nu det vände, det var det här som gav politikerna mod att ta de nödvändiga besluten.”

Det säger Desirée Nordin Widell, en av de hundratals personer som är engagerade med att organisera den stora Klimatdemonstrationen den 23 augusti.

Det blir en 24-timmars manifestation på Sergels torg. Arrangörer är Rebellmammorna, Rebellpapporna och Researchers Desk. Manifestationen avslutas med den stora klimatdemonstration, där Naturskyddsföreningen också är med som initiativtagare.

Runt om i landet kryllar det nu av förberedelser och lokal mobilisering. Några jobbar med flashmobs för att sprida informationen. En rebellmamma arrangerar textilmöten runt om i landet, där deltagarna av tyg skapar hoppets färgglada vimplar. Vimplarna ska användas vid manifestationen och demonstrationen.

Cykelfrämjandet och Protect our winters arrangerar Hela Sverige cyklar för klimatet. Från Kiruna, Malmö, Göteborg och Uppsala kommer cyklister starta mot Stockholm för att delta i manifestationen och under vägen kan fler ansluta. Tanken är att de ska cykla in i huvudstaden samtidigt.

Desirée Nordin Widell är med i kommunikationsgruppen, som formger affischer, kontaktar press och är aktiv på social medier.

”Det började vid den 24-timmars manifestation som Rebellmammorna höll i Malmö förra sommaren och som fick mycket uppmärksamhet. Jag var med där, och då gick man ut med att vi skulle göra om samma sak inför valet, fast mycket större och i Stockholm,”säger hon.

Själv har hon länge varit engagerad i klimatfrågan, på fritiden och numera också i sitt arbete vid GoClimate, ett svenskt företag som hjälper andra företag med hållbarhetsarbete.

”När jag sedan blev förälder för 2,5 år sedan fick mitt klimatengagemang en ny nivå. Jag ville kunna se min dotter Hilda i ögonen. Det var då jag gick med i Rebellmammorna”, säger hon.

I mitten av juni hade 77 organisationer ställt sig bakom demonstrationen, bland dem TCO, LO Stockholms län, RFSL, Kommunal Stockholm och Equmeniakyrkan.

Flera talare är inbokade, bland annat Jonna Bornemark, professor i filosofi och författare, Andreas Holmberg, biskop i Stockholms stift och Alasdair Skelton, professor i geokemi och petrologi.

Bland de många artister som kommer att medverka finns Helen Sjöholm, Stefan Sundström, Ellinor Brolin och Lovad.

Desirée Nordin Widell har stora förväntningar på demonstrationen.

”Jag ser framför mig att det blir en folkfest där vi fyller Stockholms gator med färg och glädje”, säger hon.

”Och där vi visar att vi som vill se en skarpare klimatpolitik är i majoritet.”

Lena Anderfelt

Vill du hjälpa till?

- **Det behövs många volontärer under demonstrationen.**
- **Vid skapande verkstäder runt om i landet kan du vara med och hjälpa till att göra demonstrationen visuellt färgstark och spektakulär.**
- **Du kan också på olika sätt sprida budskapet, till exempel i sociala medier.**

Du kan anmäla intresse på följande sidor.

Naturskyddsföreningen, formulär längst ner på sidan:
https://www.naturskyddsforeningen.se/artiklar/den-stora-klimatdemonstrationen/

Formulär uppsatt av Rebellmammorna:
https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSecQGizL7ZNT0L0DHeBt5qlctLd0NoUduggTFk-TyXeRymTwg/viewform

Klimatvalet

Greenpeace griper in

Greenpeace griper in i valrörelsen med en kampanj för miljön och för demokratin. På https://www.greenpeace.org/sweden/agera/val2026/ **skriver de så här:**

Sverige: ett land med vita jular och midsommarkransar med sju sorters vilda blommor. Ett land med friluftsdagar, hockeyföräldrar och aktiva medborgare som engagerar sig i bostadsrättsföreningar, fackförbund och kommundelsnämnder. I över hundra år har vi byggt ett samhälle där demokrati inte bara varit ett slagord, utan en levande del av vår vardag.

Det är ett samhälle som bygger på att vi tillsammans tagit ansvar och bidragit till en gemensam vision för framtiden. Våra folkvalda har lyssnat och tagit ansvar, de också. Tack vare det har Sverige ofta gått i första ledet. Vi var tidigt ute med både en miljömyndighet och en särskild demokratiminister. Ett Sverige utan yttrandefrihet och rätten att protestera och utkräva ansvar från våra politiker har varit lika otänkbart som ett Sverige där vi inte kan njuta av blomsterängar, urskogar och skidåkning.

Men idag är det Sverige vi känner och älskar under attack. Tidöpartierna för en politik som allra mest gynnar fossilbolagen och rika storstadsbor. De struntar i klimatmålen och gynnar kortsiktiga vinster för den utsläppstunga industrin – inte vanligt folk som behöver hållbara lösningar i vardagen. De låter stora skogsbolag skövla vårt gemensamma naturarv. Och de drar in stöd till människor och civilsamhälle samtidigt som de sänker skatter för de rikaste.

Istället för att vara lyhörda för våra behov genomför Tidöpartierna den här hänsynslösa politiken trots rekommendationer och uppmaningar från myndigheter, oberoende experter och internationella organ som FN – vilket strider mot svensk grundlag. Och när vanliga människor använder sin grundlagsskyddade rätt att protestera möts de av svartmålning där miljöengagemang likställs med terrorism.

Kampen för miljön och klimatet och kampen för demokratin är en och samma. I höst står vi inför ett val. Vi kan välja att fortsätta på en väg som skapar klyftor och bygger på kortsiktighet, eller så kan vi välja en ny väg för Sverige. En väg där vi kommer tillbaka på rätt spår, mot ett samhälle med långsiktigt hållbar välfärd för oss och för framtida generationer.

Naturskyddsföreningen granskar

Vilka partier har varit bäst och sämst för miljön?
Bottennapp, medelmåttor eller toppskikt? Naturskyddsföreningen har granskat vad riksdagspartierna och regeringen har gjort för klimat och natur under mandatperioden 2022–2026. Slutsatsen? Sveriges miljöpolitik backar.
https://www.naturskyddsforeningen.se/artiklar/partier-bast-och-samst-for-miljon-2022-2026/

Ett svart ljus för Tjernobyl

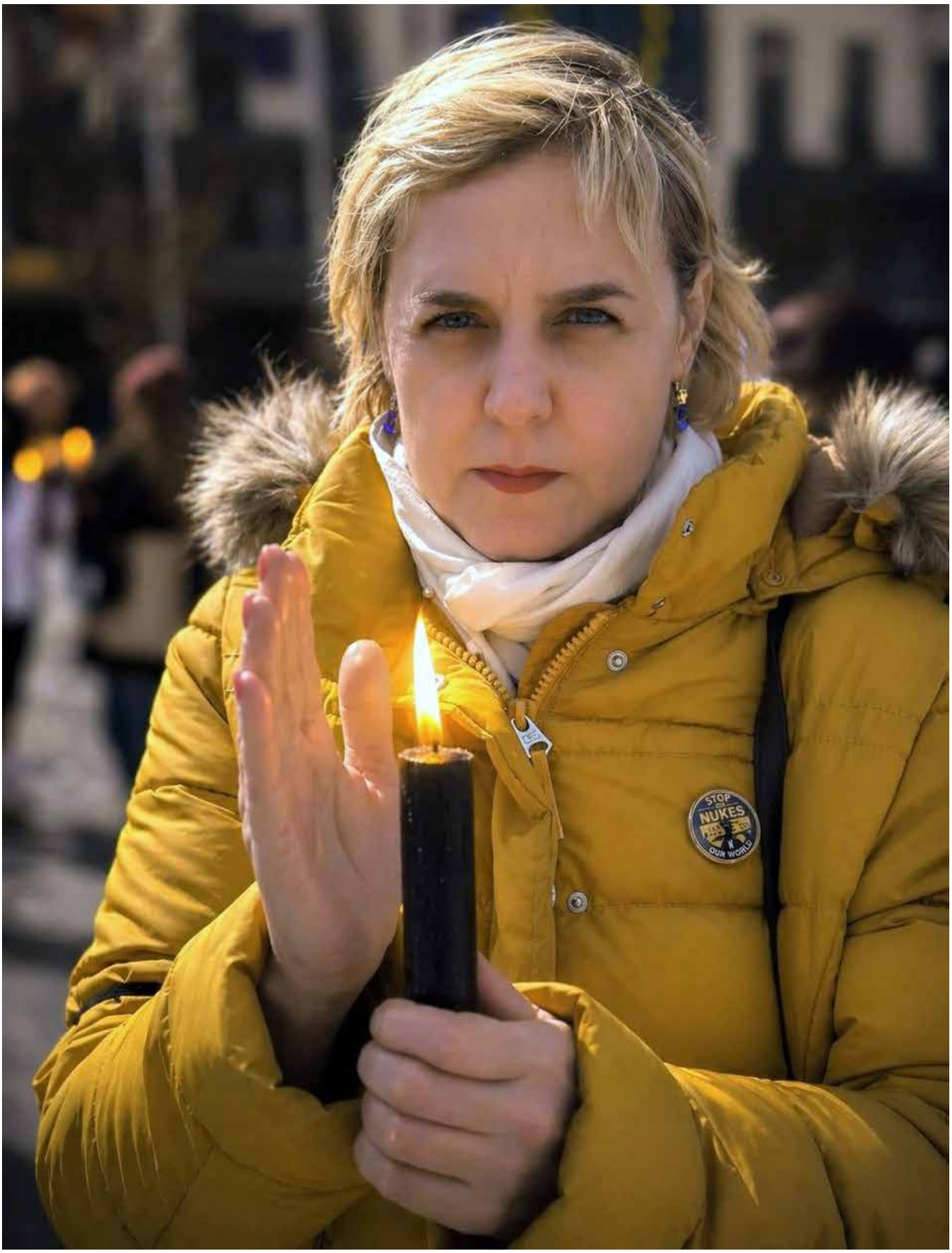

1986.04.26

Den 26 april var det 40 år sedan den största kärntekniska katastrofen i historien — explosionen vid kärnkraftverket i Tjernobyl. Anläggningen ligger i Ukraina. Belarus drabbades hårdast på grund av väderförhållandena.

Vårt Hus har länge och konsekvent motsatt sig: — byggandet av kärnkraftverk, särskilt under auktoritära regimer — överföring av kärnvapen till sådana regimer, inklusive taktiska vapen

Katastrofen i Tjernobyl ledde till radioaktiv förorening av nästan 150 000 km², medan cirka 5 000 km² blev en exklusionszon med mycket strikta begränsningar.

Tjernobyl ligger en dryg mil från gränsen till Belarus. Till Minsk — cirka 330 km. Till Vilnius — mindre än 490 km.

År 1986 exploderade en RBMK-reaktor vid anläggningen. Denna typ av reaktor använde grafitstavar för att kontrollera reaktionen samt vatten. Under vissa förhållanden kunde vattnet hindra att grafitstavarna sänktes.

Dessa stavar fungerar som reaktorns ”bromsar”. När bromsarna slutar fungera är en katastrof oundviklig — och det var precis vad som hände.

Liknande reaktorer användes även vid andra anläggningar, bland annat vid kärnkraftverket i Ignalina i Litauen.

Enligt IAEA-rapporten INSAG-7 identifierades redan 1983 en så kallad positiv återkopplingseffekt (positive scram effect), som senare blev en av de avgörande faktorerna bakom katastrofen i Tjernobyl.

RBMK-reaktorn ansågs i sig vara riskfylld. Incidenter inträffade vid kärnkraftverket i Leningrad (1975), i Tjernobyl (1982, 1984) samt i Ignalina.

Kärnkraften framställs ofta som miljövänlig, men detta är en förenklad bild. I Sovjetunionen var kärnindustrin en del av ett slutet system och styrdes av ett särskilt ministerium. Kärnkraftverk existerade inte isolerat: de var en del av en bredare industri, där ett av slutresultaten var vapenklassat plutonium och uran.

Information om strålningsolyckor hemlighölls ofta. De drabbade fick felaktiga diagnoser och tvingades skriva under sekretessavtal. Människor dog, och ibland visste inte ens läkarna orsaken — på grund av hemlighetsmakeriet.

Idag är säkerhetsstandarderna högre, men riskerna har inte försvunnit.

Dessutom ifrågasätts kärnkraftens ekonomiska effektivitet alltmer. I många fall överstiger kostnaderna för att avveckla ett kraftverk de vinster som genererats under dess drift.

Belarus fortsätter att utveckla kärnenergiprojekt, samtidigt som allvarliga frågor kvarstår kring säkerhet och transparens.

Efter det belarusiska kärnkraftverket i Astravets tagits i drift har återkommande stopp, avbrott och stillestånd rapporterats. Den litauiska tillsynsmyndigheten (VATESI) har upprepade gånger pekat på återkommande problem och bristande transparens.

På grund av den tydliga obalansen mellan höga risker och tveksamma fördelar arbetar *Vårt Hus* för att kärnkraften ska avvecklas.

Vi kommer att fortsätta delta i offentliga aktioner och tala öppet om dessa frågor.

Med vänliga hälsningar,

Olga Karatj

som samlar flyktingar från Belarus
i organisationen Vårt Hus i Litauen

https://ndbelarus.com/

OUR HOUSE

Finland på väg att slopa kärnvapenförbudet

Lagom till 40-årsminnet av kärnkraftsolyckan i Tjernobyl har Finlands regering med panikartad tidtabell, slarvig beredning och stort hemlighetsmakeri föreslagit en ändring i kärnenergilagen.

En total översyn av lagen har motiverats med att regleringen av kärnkraft behöver preciseras. Tidigare utkast har visat på en avsikt att behålla förbudet mot kärnvapen oförändrat, men överraskande föreslog regeringen att alla restriktioner som rör kärnvapen ska avskaffas. Nu är motiveringen att lagen bör harmoniseras med Finlands nya position som Nato-allierad.

För bara 3–4 år sedan försäkrade alla att ett Nato-medlemskap inte skulle leda till att kärnvapen fördes in i Finland, eftersom gällande lag förhindrar det. Den första halvan av året 2026 har tydligt visat hur regering och riksdag snabbt rullat nedför det sluttande plan som vi befunnit oss på alltsedan Nato-anslutningen. Botten är nådd, dags att sparka ifrån och simma uppåt!

En så viktig utrikes- och säkerhetspolitisk fråga ska inte föras till beslut utan bred parlamentarisk behandling och hörande av civilsamhället. Största problemet är själva innehållet i förslaget; kärnvapen är massförstörelsevapen, som inte gör skillnad på soldater och civilbefolkning. En enda kärnspets kan döda miljoner människor på en gång, och miljön skulle bli skadad på ett sätt som aldrig bevittnats tidigare. Även ett begränsat kärnvapenkrig skulle leda till en så kallad atomvinter, som försvagar matproduktion och utsätter planetens organismer för ansenlig förstörelse.

Hittills har Finland strävat efter att minska internationella spänningar och främja kärnvapennedrustning. Lagförändringen skulle innebära en katastrofal vändning i Finlands utrikes- och säkerhetspolitik.

Men våra folkvalda politiker har överlämnat till USA rätten att nyttja 15 finländska militärbaser och där skapa samt driva egen verksamhet. Det bilaterala avtal om försvarssamarbete som heter Defense Cooperation Agreement (DCA) slöts år 2023 över medborgarnas huvuden utan någon djupare diskussion i riksdagen, och trots krav på folkomröstning innan en sådan viktig fråga skulle kunna avgöras. Detta ingångna DCA-avtal utesluter inte ens kärnvapen.

Den nuvarande lagen förbjuder dem på finsk mark, men amerikanska soldater och civila som skickas hit omfattas i första hand av amerikansk lag. Enligt Heikko Patomäki ligger kärnenergilagens betydelse i att om USA nu skulle föra in kärnvapen till Finland och detta skulle uppdagas, skulle det uppstå en konflikt mellan lagar och principer, så i den meningen utgör vår gällande lag fortfarande en viss begränsning.

En av vårens få ljuspunkter var när Spanien klargjorde sin vägran att alls befatta sig med det amerikansk-israeliska anfallskriget i Mellanöstern. Alexander Stubb gjorde rätt i att följa detta exempel. Nu är det bara resten kvar när det gäller att lika klart kommunicera finländarnas ställning för fredlig diplomati, och *nej* till fortsatt krig och militarisering.

Tyvärr låter det sig inte göras, eftersom internationella investeringar flödar in i alla de finländska uppstartsbolag som ända sedan Ukraina-krigets början varit inriktade på militärteknologi. Det har vissa inhemska massmedier hejat på lika ivrigt som de framfört upprepade krav på att häva Ålands demilitariserade status.

Under våren har ändå några modiga frågat, i vilka intressen de politiska beslutsfattarna agerar. Mycket mera granskning behövs ändå, riksdagens valda representanter måste påminnas om att väljarna genom röstsedeln vart fjärde år delegerar sin makt till dem, utan att kunna vara säkra på hur den sedan hanteras.

Fastän makten över kärnvapen hör till de mest ödesdigra frågor som vi kan föreställa oss, vill Stubbs partikamrat Antti Häkkänen tvinga fram ytterligare ett beslut över huvudet på både medborgarna och deras folkvalda representanter. Det motiveras med samma mantra om att världen har förändrats, som repeteras intill utmattning. Men snälla vänner, att saker och ting förändras har vi ju alltid vetat! Den kunskapen är själva förutsättningen för en sekellång fredsaktivism, som faktiskt har åstadkommit mycket.

Å andra sidan är vissa saker sig kusligt lika. Nästan exakt på 90-årsdagen av Rhenlandets remilitarisering publicerade Samlingspartiets unga en militäriskt mörktonad bild med krav på Ålands ”remilitarisering”. Var det på grund av okunskap eller (ännu värre) resultat av ett helt medvetet val? Kuslig är också den allmänna likgiltigheten inför en sådan fascistoid gest.

Apropå okunskap, alla som gläfser att fredsrörelsen går Putins ärenden bör istället fråga sig: I vems ärenden går Putin? Senast nu torde svaret stå klart, det är i precis samma som t.ex. Trump och på sin tid Hitler; i hela den globala och fossilbränsledrivna militärindustrins ärenden.

Jonna Kevin
Fredsaktivist på Åland

USA får kontroll över råvaror i Sverige

I mars anslöt sig Sverige till Pax Silica, ett internationellt teknik- och säkerhetssamarbete som leds av USA. Det skedde utan någon egentlig debatt och utan förankring i EU; Sverige är det första EU-land som gått med. Anslutningen till Pax Silica är ett steg i en längre process som binder upp Sverige under USAs dominans, skriver Tord Björk från Jordens Vänner.

Pax Silica innebär en betydligt mer genomgripande förändring av kontrollen över naturtillgångar och ekonomi än DCA-avtalet som ger USA:s tillgång till 17 militära baser i vårt land.

Pax Silica innebär också att Sverige splittrar sammanhållningen i EU:s politik som syftar till att komma bort från strategisk styrning från USA.

Flera personer inom Sveriges IT och säkerhetspolitiska organisationer har kritiserat avtalet och varnar för ökat beroende av USA. Kritiken fokuserar främst på avsaknaden av EU-förankring, oklarheter kring avtalets åtaganden och en rädsla för minskad digital självständighet.

Sveriges anslutning till Pax Silica är ett steg i en längre process där svensk utrikes-, säkerhets- och industripolitik binds upp under amerikansk dominans, både militärt och teknologiskt. Nato-medlemskapet, DCA-avtalet och Pax Silica är en tydlig treenighet.

”Nato ger den överordnade lojalitetsramen där USA är obestridd ledare, DCA omsätter denna lojalitet i konkret militär närvaro och juridiska undantag på svensk mark, och Pax Silica knyter den tekniska och ekonomiska basen till samma maktcentrum.” skriver Mats Alexandersson på Clartébloggen.

Han fortsätter: *”Det som på ytan framstår som separata beslut bildar tillsammans en sammanhängande arkitektur där svensk demokrati får allt mindre utrymme att styra över hur vårt territorium, våra råvaror och vår teknik används. Frågan är därför inte enbart om enskilda avtal kan sägas upp i framtiden, utan om vi accepterar den överordnade logiken: att svensk säkerhet, välfärd och teknikutveckling ska definieras utifrån USA:s globala strategiska prioriteringar.”*

Upp till 80 procent av EU:s totala tillgångar till uran finns i Sverige. LKAB har identifierat minst en miljon ton sällsynta jordartsmetalloxider, Per Geijer-fyndigheten. Det är Europas hittills största kända fyndighet vilket gör Sverige till potentiell nyckelaktör i den globala magnet- och elektronikindustrin. Dessa metaller behövs för allt från elbilar och vindkraftverk till avancerade vapen- och sensorsystem.

Mats Alexandersson sammanfattar: *”Lägger man dessa lager ovanpå varandra – uranets återkomst, Per Geijer-fyndigheten, batteri-infrastrukturen som glider över i amerikansk ägo, den accelererande datacenter-koloniseringen – blir det svårt att se Sveriges roll i Pax Silica som något annat än en välvillig resurskoloni inom det västliga kärnblocket.”*

Att Jordens vänner och andra folkrörelser agerar mot enskilda delar av denna politik kan förstås ses som självklart. Att enbart förhålla sig till inhemsk politik kan ses som lockande. Men det är inte tillräckligt.

Mats Alexandersson ser som många i vänstern vikten av att ta tag i strukturella frågor och inte bara enskilda delar samtidigt som han manar till att också vara pragmatisk. Utan att ha illusioner om EU kan man ändå se kritiskt på att varje EU-land för sig söker vinna fördelar i den nuvarande situationen.

Att hans uppmaning enbart vänder sig till vänstern och fackföreningsrörelsen visar på vänsterns oförmåga att skapa kraftsamling. Analysen finns men inte strategisk förmåga att skapa allianser bortom vänsterns sedvanliga sätt att bortse från dem som arbetar på åkrarna och i skogen och bara se urbana ekonomins arbetare i industrin och servicesektorn som avgörande.

Alexandersson pekar på att det kan vara klokt att stödja EU:s strategi för en mer självständig hållning gentemot USA vilket i sin tur kan möjliggöra en självständigare hållning också gentemot Israel och Kina. Som sammankallande i JV:s EU-utskott kan jag se det som en rimlig hållning.

Tord Björk
Sammankallande i Jordens Vänners EU-utskott

Öppet brev till Maria Malmer Stenergard med anledning av Pax Silica https://aietik.se/pax-silica/

Pax Silica – ett nytt kallt krig
https://www.clarte.se/pax-silica-ett-nytt-kallt-krig/

Kärnkraft i Valdemarsviken blir valfråga

Nya ”små” kraftverk hotar Gryts skärgård

I mars i år lämnade ett bolag i Kärnfull Next-koncernen – Refirm Målma AB – in en ansökan om att få bygga 4–6 SMR-reaktorer utanför Valdemarsvik med en sammanlagd effekt på 1200–1600 megawatt.

Vänstern, Socialdemokraterna och Centern säger nej till bygget av ett kärnkraftverk i Valdermarsviken i Östergötland. För Vänsterpartiet i Valdemarsvik är kärnkraftsfrågan och en satsning på personalen inom vård och omsorg de två viktigaste frågorna i kommunalvalet.

Sverigedemokraterna säger ja till kraftverket.

Övriga partier vill lyfta ur frågan ur valrörelsen och i stället ha en folkomröstning efter valet.

Gryt, som området heter som kommer att bli drabbat, är ett av moderaternas starkaste fästen. Jag var ute där på ett möte som *Kärnfull next* hade. Det var upprorsstämning bland invånarna, som kommer att bli drabbade av detta. Deras hus ligger inom riskområdet.

Vad gäller Valdemarsviken specifikt så kommer kylningen av de sex rektorerna kräva 90 000 liter vatten i sekunden. Man planerar att bygga en tunnel med nio meter i diameter cirka 10 en mil rätt ut i havet för att komma förbi skärgården.

Vattnet till kylningen kommer också innebära att inre delen av Valdemersviken omvandlas till en syrefattig stillastående insjö, eftersom vattencirkulationen upphör.

Nej till kärnkraft i Valdemarksvik är också noga med att poängtera att de ej tar ställning till kärnkraften, utan att de är motståndare till ett kärnkraftverk just här.

Socialdemokraterna säger: Vi har inget emot kärnkraft, men inte här, bygg i Oskarshamn.

För att få bygga kärnkraftverket måste lagen om obruten kust upphävas. Det tas beslut om det 15/6 i riksdagen.

Bosse Franzén
Valdemarsvik

Gå gärna in på https://nejtillkarnkraftivaldemarsvik.se/

Se och hör

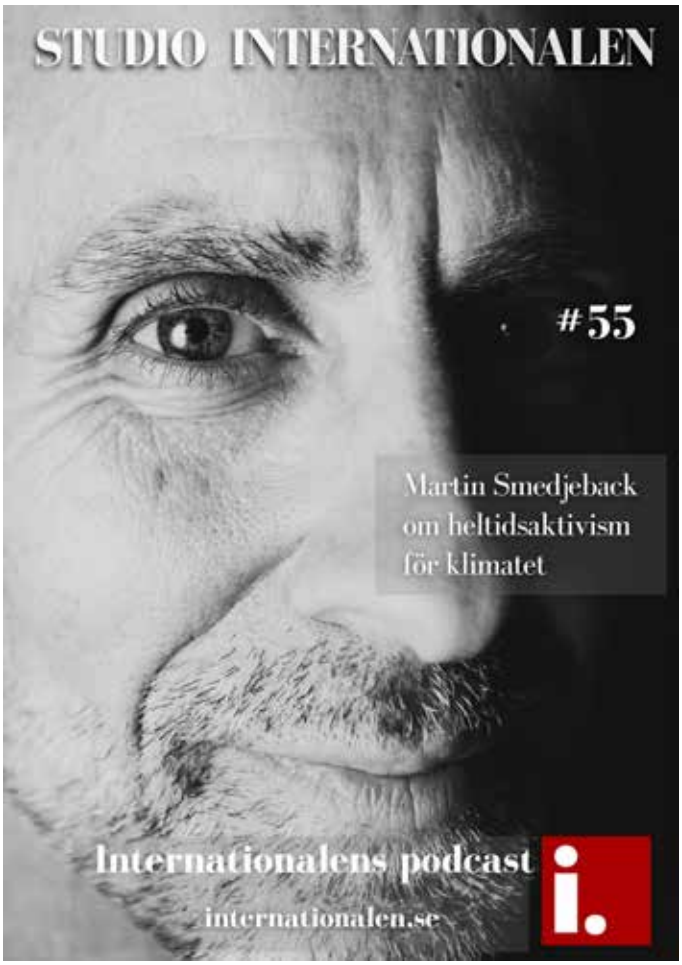

https://internationalen.se/martin-smedjeback-heltidsaktivist-att-fa-engagera-sig-for-nagot-viktigt-ger-kraft-och-ar-ett-hopp-mot-hopplosheten/

https://www.facebook.com/events/1011248318510647

Sagostunden

Gubben som alltid talade i ordspråk

Det var en gång en kung och en drottning som satt vid sitt frukostbord.

”Du borde prata någon gång med vår gamla trädgårdsmästare” sa drottningen till kungen.

”Varför då” frågade kungen.

”Han är en så vis man”, sa drottningen. ”Han har ett ordspråk till svar på allt man säger”

”Det är omöjligt” sa kungen.

”Ska vid slå vad?” sa drottningen.

”Gärna det” sa kungen.

”Om jag vinner så bygger vi en bättre stuga åt honom” sa drottningen.

”Gärna det” sa kungen.

Och så gick de för att söka upp den gamla trädgårdsmästaren. I porten mötte de generalen och en rådgivare som ville tala med kungen.

”Följ med och var vittnen!” sa kungen. ”Drottningen och jag har slagit vad.”

Den gamla trädgårdsmästaren stod och grävde när de kom.

”God dag” sa kungen. ”Jaså mäster är redan igång?”

”Morgonstund har guld i mun” sa gubben.

”Mäster tycker förstås att vi andra är alldeles för sena av oss” sa kungen.

”Ju längre fram på dagen, dess vackrare folk” sa gubben och bugade sig.

”Mäster fick väl börja sitt yrke vid unga år” sa kungen.

”Måste böjas i tid det som krokigt ska bli” sa gubben.

”Mäster vet väl att vi har blivit osams med vårt närmsta grannland” sa kungen.

”Det är inte ens fel när två träter” sa gubben.

”Det har redan varit slagsmål borta vid gränsen” sa kungen.

”Man har inte roligare än man gör sig” sa gubben.

”Och de har allt tygat till varandra rätt illa” sa kungen.

”Ja, arga katter får rivet skinn” sa gubben.

”Vad tycker mäster att jag ska göra åt saken? sa kungen.

”Bättre stämma i bäcken än i ån” sa gubben.

”Men hur ska jag få grannsämja igen? sa kungen.

”Ett mjukt svar stillar vrede” sa gubben.

”Men om vi inte lyckas? sa kungen.

”Trägen vinner” sa gubben.

”Men min rådgivare vill att vi ska börja krig” sa kungen.

”Om en blind leder en blind så faller de båda i gropen” sa gubben.

”Vad menar du? Vet du inte att min rådgivare är

beryktad för sin klokhet” sa kungen.
”Det är inte guld allt som glimmar” sa gubben.
”Men vi behöver mer land” sa kungen.
”Den som gapar efter mycket
mister ofta hela stycket” sa gubben.
”De har många gruvor i det andra landet,
och vi har bara en” sa kungen.
”Bättre en fågel i handen än tio i skogen” sa gubben.
”Min general säger att det är en lätt sak
att ta halva grannlandet” sa kungen.
”Man ska inte ropa hej förrän man är över bäcken”
sa gubben.
”Men han säger att han kan besegra vilken krigshär
som helst” sa kungen.
”Stor i orden, liten på jorden” sa gubben.
”Vad menar du?” sa kungen.
”Tomma tunnor bullrar mest” sa gubben.
Då blev generalen förargad. ”Det här hör jag inte på
längre” sa han och gick.
”Bättre fly än illa fäkta” sa gubben.
”Jag måste verkligen skratta åt ett sådant samtal”
sa rådgivaren. Och så gick han också.
”Skrattar bäst som skrattar sist” sa gubben.
”Hör du, min gubbe lilla, om jag rent av skulle
lyda ditt råd och avstyra kriget” sa kungen.
”Den råd lyder är vis” sa gubben.
”Det är så gott att jag genast går och talar
med de andra rådgivarna” sa kungen.
”Bäst att smida medan järnet är varmt” sa gubben.

Och så gick kungen, men drottningen stod kvar.
”Tänk om mäster nu har lyckats avstyra hela kriget
bara med sina ordspråk” sa drottningen.
”Ja, liten tuva stjälper ofta stort lass” sa gubben.
”Nu ska mäster till tack få den nya präktiga stugan
som han väntat på så länge” sa drottningen.
”En väntar aldrig för länge när en väntar
på något gott” sa gubben och log.

Ur Elsa Beskows *Vill du läsa? II. Andra skolåret.* Sjätte tryckningen, 1948.

Tusen röster höjdes mot NATO

Helsingborg 16 maj. Samling till protest mot mötet i staden 21–22 maj med Natos utrikesministrar. Diverse mindre vänstergrupper från såväl Sverige som Danmark och Norge var där. Miljöpartiet var inte representerat. Vänsterpartiets Malmöavdelning deltog och Ung Vänster har gjort ett uttalande: https://www.facebook.com/photo?fbid=1422562043243125&set=pcb.1422562333243096

NATO är ett hot mot världsfreden

NATO:s utrikesministermöte i Helsingborg 21–22 maj är ett uttryck för en politik som ökar Sveriges sårbarhet. Detta på en planet som behöver samarbete och inte indelning i stormakternas intressesfärer med dess mest aggressiva uttryck i form av USA:s, NATO:s och Rysslands angreppskrig som bryter mot folkrätten. En konfrontationspolitik mellan stormakter som ställer diplomati och FN åt sidan. Ett hot mot världsfreden där NATO med dess avgörande beroende av USA har blivit ett verktyg som används långt utöver sitt ursprungliga syfte. Ett beroende av USA:s intresse för dominans inte bara militärt utan också i vad som kallas alla domäner, teknologiskt, kontroll av naturresurser, finansiellt och media.

89 procent av jordens befolkning vill ha en mer ambitiös klimatpolitik. NATO:s krav på att 5 procent av BNP i medlemsstaterna ska gå till försvarsbehov hindrar det resursstarka samarbetet som behövs för att rädda klimatet. I Sverige låg försvarsbudgeten på 1,1 procent 2015. Den extrema ökningen står i vägen för den rättvisa klimatomställning som behövs medan Sveriges satsning på att rädda klimatet går baklänges. En massiv ökning som också går ut över välfärden, vård, skola, omsorg och social trygghet.

Sverige binds samman med NATO och USA genom system med interoperabilitet. Det gäller anpassning till NATO:s vapensystem och militära doktriner för krigföring med dess förlitan på kärnvapen och USA:s militär på avgörande kommandoposter. NATO:s kärnvapendoktrin har styrt Sverige bort från tidigare arbete för FN-förbud mot kärnvapen, vapen vars användning är ett hot mot mänskligheten överlevnad. Sveriges sammanbindning med NATO och USA gäller också inte minst anpassning till de amerikanska techbolagens kontroll över inte bara militära styrsystem utan också djupt in i offentlig och privata bolags förvaltning samt sociala medier.

NATO:s inverkan märks också när det gäller yttrandefriheten och skapande av fiendebilder. Tidigare hade Sverige en självständig hållning till propaganda från olika håll. Numera har integreringen med NATO:s propaganda, kallad strategisk kommunikation, bidragit till att legitim inhemsk fredsopinion utpekas som rysk desinformation.

Vi undertecknare arbetar för fred i världen och rättvis klimatomställning. NATO:s ledare har hävdat att vapen är vägen till fred. Vi säger ”välfärd inte vapen” och vill istället för militarisering tillsammans med globala folkmajoriteten samarbeta för fred på Jorden och fred med Jorden.

Artister för fred • Artister för fred Skåne • Bottna för fred • Falu miljögrupp • Kvinnor för fred • Rebellmammor för Fred och Klimaträttvisa • Stockholms fredsförening • Sveriges Fredsråd • Tidskriften Kommentar • Hans Abrahamsson, freds- och utvecklingsforskare, Göteborg, aktiv i Nätverket fred och klimaträttvisa • Farshid Ardabili-Farshi, medlem i Svenska Freds • Inge Axelsson, barnläkare, professor • Eva B Mannheimer, sociolog, Göteborg • Ingeborg Breines, f.d. direktör i UNESCO, f.d. ordförande International Peace Bureau • Carl Cassegård, professor i sociologi, Göteborgs universitet • Gunilla Berglund, Skarpnäck • Ia Bjartén, Hannas • Stig Broqvist, aktiv i Jordens Vänner Helsingborg • Janne Cortobius, aktiv i Nätverket fred och klimaträttvisa • Åke Eriksson, typograf • Andreas Falk, Västerhaninge, arkitekt och forskare, aktiv i Folk mot DCA • Anna Grönberg, pensionerad psykolog, Rebellmamma och aktiv i Klimatriksdagen • Conny Hansson, medlem i ViSK, Vänstern i Svenska kyrkan, Rättvik • Birgitta Hedström, medlem i Nätverket för fred och klimaträttvisa och Folk mot DCA • Lisbeth Henriksson, Folk mot DCA - för fred, demokrati och klimaträttvisa • Jörgen Johansen, f.d. ordförande i War Resisters’ International • Torgny Larsson • Sven-Eric Liedman • Erik Lindqvist, medlem i Svenska Freds och nätverket för fred och klimaträttvisa • Lena Lövendahl, aktiv i Jordens Vänner Helsingborg • Tomas Magnusson, fd ordförande i Svenska Freds • Anders Neergaard, professor, Linköpings universitet • Margareta Nordh • Marika Palmdahl, präst Svenska kyrkan • Jens Rundberg, aktiv i Svenska Freds Umeå • Tapio Salonen, Malmö • Gudrun Schyman, Simrishamn • Helge Sonntag, styrelsemedlem i Borlänge FN-förening • Marie-Louise Steiner journalist • Henning Süssner Rubin, rektor Kvarnby folkhögskola • Lars Taxén • Göran Therborn • Håkan Thörn • Ulrik Wemmenhed, kontaktperson, Umeå Fredsgrupp • Kajsa Westgren Forssén, Borlänge • Stellan Vinthagen

En dag i frid och fred

Fredssymposium i Ateljé Agetorp, Degeberga 9 maj 2026.

Vacker vårdag. Göken gol. Vi satt ute i solen hela dagen. Först fika i vindskugga bredvid trappen, medan alla anlände. 7 från Artister för fred Skåne och 2 andra freds-vänner. Efter presentation – reflektion.

Vad är fred för mig? I det lilla och i det stora. Papper och penna.

Sen talade Ia! Hon gav oss en utgångspunkt i FN:s deklaration för mänskliga rättigheter 1948. Grunden för fredsarbetet. Alla människors lika värde och rättigheter.

Sen berättade Ia om Sevilla 1986, och om Sevilla-deklarationens slutord om fredskultur: ”Eftersom krig börjar i människors sinnen, är det i människors sinnen som fredens försvar måste byggas”. Och hon gav oss fem teser som kunde, i det förstone, tyckas något motsägelsefulla. De handlade på olika sätt om att det är fel att påstå att våra gener har en medfödd aggressivitet, att det inte finns vetenskapliga belägg för att vi har en gen som gör oss våldsamma o.s.v.

Detta blev startskottet för våra gruppdiskussioner. 3 × 3, på olika håll i trädgården, soligare, skuggigare och i fullt solsken, med vindskugga.

Under kirskålssoppa med ramslök och spenat delade grupp 1 sina tankar. Diskussioner uppstod. Under huvudrätten åt vi mest. Det var först vid efterrätten, rabarberkompott på de första späda stjälkarna, med vispgrädde och ännu en efterlängtad kaffekopp, som även grupp 2 och 3 fick chans att dela sina tankar.

Nu satt vi uppe på verandan, i skugga och lite kyligare. Flera av oss hade reflekterat över reptilhjärnan kontra frontalloben. Människan är i grunden god, menade flera av oss, vi har inga medfödda gener för våld.

Men när reptilhjärnan spelar oss spratt, så handlar vi. Frontalloben måste uppfostra reptilhjärnan. Detta kräver reflektion och arbete.

Ett annat inspel. Empatin uppväcktes med boktryckarkonsten! Mycket talande är Charles Dickens. Hans skildringar av 1800-talets misär. Det gick upp för en läsande skara – och Charles Dickens populära romaner såldes billigt, i stora upplagor – fattiga som stjäl är inte bara fattiga som stjäl. De stjäl av en anledning. Att kunna läsa och reflektera gav möjlighet att kunna leva sig in i andras världar. Att förstå andra ger möjlighet till förändring. Är empatin på väg att minska nu, när vi läser mindre? En överste hade talat om att det var lättare att få människor att döda nu, än för 10 år sedan. Vi diskuterade orsaker till detta

Våldsdrabbades behov av hämnd. Eller kanske bättre uttryckt, att få upprättelse. Hur förtryckta minoriteter, som samer, romer och kvinnor, ska acceptera ett litet förlåt och nu glömmer vi det här och vänder blad. Våldtäkt och upprättelse?? Margareta berättade om trumdansen på Grönlands östkust. Om någon dödat en person från en annan släkt, då möttes de på tinget och sjöng ut sina budskap till varandra. Den som dödat och den som drabbats. De kunde sjunga sig utmattade hela natten. Tillslut orkade de inte mer. Ofta blev de två sångarna väldigt nära varandra. Den ene flyttade till den andres släkt. Något återkommande i religionerna. Försoningsdagen Jom Kippur inom judendomen. Inom islam finns liknande och inom de flesta religioner. I kristendomen ska du förlåta 7 × 77 gånger, när någon gjort dig en oförrätt.

Stora andar. Som Mahatma Gandhi, Nelson Mandela och Martin Luther King. Mahatma betyder för övrigt Stor Ande. Det är en hederstitel. Hur Nelson Mandela kunde uthärda så mycket och ändå ta emot allt ont i ett gott hjärta. Förlåta på riktigt. Vi talade om sanningskommission i Sydafrika, men också om hur djupa såren blev i folk, när de drabbats av apartheid, krig och våld. Krig drabbar i generationer efteråt. Sydafrika toppar statistiken över mord i världen.

Så gott att höra allas kloka och insiktsfulla tankar och erfarenheter. Som Lisa som jobbat med drama, med en grupp i forna Jugoslavien, ganska snart efter kriget. Med bosnier, kroater och serber i ett och samma rum. Mycket spänt, men alla var ju där för att de ville vidare. Att mötas i dramatiseringen lättade på spänningarna i rummet.

Folkmordet i Srebrenica som landade rakt in i Fridhems folkhögskolas lärarrum, en vårdag i maj 2026. En kollega talade med en annan. Hon hade sett så ledsen ut på sistone. De hade funnit hennes fars käke i en grav i Srebrenica. Hennes barn hade aldrig fått träffa sin morfar, som varit försvunnen sen kriget. Nu kunde de gråta, begrava och trots allt gå vidare. Men under vilka omständigheter hade han dött?

Vår reaktion inför fara. Somliga blir rädda och försöker fly. Andra försöker verbalt bearbeta faran. Andra blir traumatiserade och gör inget för att undkomma faran. Vi är ju alla olika och vi vet inte hur vi reagerar förrän vi ställs inför faran.

Sen gick vi laget runt och delade våra reflektioner om fred. Så djupa och kloka. Den ene fyllde i den andres. Gav perspektiv, värme, skärpa, djup, smärta men också hopp. Olika dimensioner. Hur hjärtat måste kopplas till hjärnan och hjärnan till hjärtat. Fred är inte frånvaro av krig, utan som shalom, något helt och harmoniskt. Precis som salaam på arabiska.

Rättsstaten måste kunna fungera för att individer inte ska utkräva hämnd på egen hand. Stora andar är viktiga. Men det är också stort av en liten ande att kunna vända familjetraumat i något gott. Från andra generationens 2:a världskrigstrauma till en fredsälskande och förlåtande person. Att vända familjens öde, sätta stopp och börja om. Små andar kan också vara stora, i det lilla.

Lars återgav slutligen något av påve Johannes 23:es fredsencyklika *Pacem in terris*. Kloka och synnerligen ingående tankar om fred på ett individplan, individ kontra samhälle och stater emellan. Hur stora och välutvecklade stater har ett större ansvar för andra stater.

Vi mådde bra i solen, med havsutsikt, mycket gott sällskap, god mat och ett mycket givande tankeutbyte. Så bra vi har det. Att ha det så bra medför också ett ansvar. För dem som inte har det bra.

Joanna Agetorp

Tidningshyllan

STÄLL OM! nr 8 – mars 2026: Jorden brinner • Höj din röst för demokrati, miljö och rättvisa • Folk i rörelse • Odla fredskultur • Klimatmarsch den 16 april • Förbered dig för freden • Kriget om källan • Den 6:e Rikskonferensen Folk och Fred i Sälen • S-röster för fred • Matvärn, mer och mer aktuellt • Mat för fred på och med jorden • Släpp fångarna loss det är vår • USA-baserna stoppades i Ecuador • Den gröna jätten reser sig mot kriget • Ordet är fritt – om hinder och möjligheter för fred i Ukraina • Nej till Nato • På gång 2026 ... och mycket annat på 39 välfyllda sidor – ladda ner som PDF här:

chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.artisterforfred.se/_files/ugd/f7c678_29e54dd1d605462687bad476ff4896b7.pdf

STÄLL OM! nr 7 – januari 2026: Kritiken mot Nobels Fredspris • Folkens toppmöte med förslag inför COP30 • Israels folkmord på Palestinierna • Klimatriksdagen och dricksvatten • Hotet mot floden Wilija-Neris i Litauen och Belarus • Tankar om Tåget, Vindkraften, Klimatet, Oljan och Tillväxten • Folk i rörelse – i valrörelsen • Det pyr i Göteborg • Nej till Krig! – Omedelbar Fred! • Fredsrörelsen och Ryssland • En värnpliktsvägrares död • Är det hotfullt att vägra döda • Ungas rätt att inte döda • Ett alltmer autoritärt Sverige • Fred & Klimaträttvisa – en rörelse för fred på jorden och fred med jorden (Kom med du också!) • 37 sidor – ladda ner som PDF här.

chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.artisterforfred.se/_files/ugd/f7c678_4b967b96a581479f929e78bd4a67aebf.pdf

STÄLL OM! nr 6 – november 2025: Folk i rörelse, om sorgmarschen för klimatet • Halvvägs med Aktion Rädda Vättern • Sverige och Folkmordsekonomin • Rapport från den ekumeniska veckan • Andra globala aktionsveckan för fred och klimaträttvisa, Global Week of Climate Action • Globala syd radikaliserar klimatrörelsen • Afrika kallar! • Civilsamhälle för fred och utveckling • Folkinitiativet Helsingfors+50 • Konsten att förstöra ett arv • Det säkraste landet i världen • Står den svenska demokratin inför en avgrund? • Palestina, Palestina, dina barn är också mina • Brev från Olga Karatj • 40 sidor – ladda ner som PDF här.

chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.artisterforfred.se/_files/ugd/f7c678_18aff8b7c642482391dbb4f7ba7674ab.pdf

STÄLL OM! nr 5 – juni 2025: Belarusiska Danuta dömd till 6½ års fängelse men frigiven efter internationell kampanj • Nathan Söderbloms samling för fred, Stockholmsmötet 1925 • Om kriget som eskalerat bortom all proportionalitet • Påve Fransiscus som fredsmäklare • Europas upprustning är inte för freden • Omfamna Vättern • Stoppa kapprustningen • Ska vi försvara Sverige mot ett krigshot genom att offra klimatet och vår framtid? • Tal på årsdagen av Tjernobyl-olyckan • Använd OSSE för att skapa fred i Europa • Olika röster om fred, om folk i rörelse, om samtal och om Fredsballongen • Allt detta samlat på 39 sidor – ladda ner som PDF här.

chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.artisterforfred.se/_files/ugd/f7c678_f3deb3dd6a794576aba0139b8db13691.pdf

Tidningshyllan

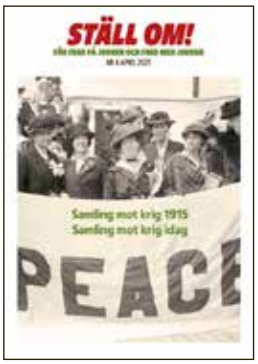

STÄLL OM! nr 4 – april 2025: Alla deltar inte i stridsropet • Biskop pratar om fred på årets klimatriksdag • Världen behöver fred och klimaträttvisa NU! • Välkomna till Vilnius • 1915 års ”Till Europas arbetare!” • Konferensen Folk och Fred som hölls för femte gången 17–19 januari 2025 i Sälen och online (inkl. länkar till alla videoavsnitt) • Konferensen Folk och Fred genom åren, med många webbinarier mellan konferenserna (och ett 70-tal länkar till videoavsnitten på Youtube). 25 sidor – ladda ner som PDF här.

chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.artisterforfred.se/_files/ugd/f7c678_17ab7df8e60c475dbdc94b0df0694210.pdf

STÄLL OM! nr 3 – mars 2025: Försvarets materielverk vill öppna fullskaligt krig mot Vättern! • Folkbildningsstafetten – Blickar bakåt och framåt • Blir rennäringen omställningens offer? • Därför lanserar vi Haag-gruppen • Klimatimperialismen tar över • Bikini är inte bara en baddräkt • Fackliga klimatmöten för globala Syd • Blockaden avslutad – Hamnarbetar-förbundet uppmanar regeringen att ta vid • För kollektiv välfärd, fred och nedrustning – Fackföreningsrörelsen behövs i kampen för fred • Fredskultur handlar om att skapa förtroende – Ställa om från krig till fred är nu utmaningen för Europa • Snart lyfter freds- och miljöballongen! Ladda ner som 34-sidig PDF här.

chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.artisterforfred.se/_files/ugd/f7c678_22051cfa3fa941f9b16540fe79211cd1.pdf

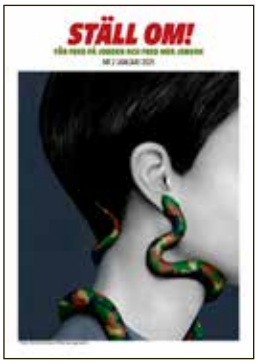

STÄLL OM! nr 2 – januari 2025: COP29:s svek mot framtiden, kapitlet ”folk i rörelse” om både Rebellmammor, Artister för Fred, en filosofiprofessor och Olga från Belarus. Sedan bjuder ”Vad gör kriget med oss” på 7 hemska överraskningar innan redaktionen avslutar detta nummer med Kärnvapen, Gaza och Skogen. Allt detta helt gratis, och snyggt förpackat i en 31-sidig PDF att laddas ner här!

chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.artisterforfred.se/_files/ugd/f7c678_a705808038db4d6cba6d548a5c13a6a0.pdf

STÄLL OM! nr 1 – våren 2024. Tidningen byter namn till Ställ Om! • COP29 • Kriget i Gaza • Regeringens försök att runda Miljöbalken, • Militärens miljöpåverkan i luft-, mark- och vatten. • ”Den Gröne Krigaren” • Ransonering och Växthuseffekten • Ladda ner som 47-sidig PDF här.

chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.artisterforfred.se/_files/ugd/f7c678_15b2a707a4214239a2d22725b955fbc3.pdf

Tidningshyllan

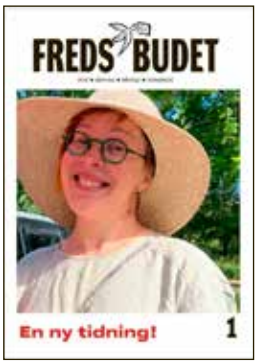

Efter kampanjen för folkomröstning om DCA-avtalet och sedan aktionsveckan för fred och klimaträttvisa avslutats togs ett nytt initiativ och en ny tidning med uppropet För fred och rättvis klimatomställning som grund. (Namnet Fredsbudet visade sig vara upptaget och tidningen fick byta namn.)
Fredsbudet kan du ladda ner som 32-sidig PDF här.

chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.artisterforfred.se/_files/ugd/f7c678_15b2a707a4214239a2d22725b955fbc3.pdf

Lästipset

”Om fackföreningarna bara bryr sig om löner, avtal och regler på arbetsplatsen – och står vid sidan av när andra rättigheter urholkas – kommer vi att stå utan allierade när det är vår tur. Och när de mänskliga rättigheterna i allmänhet åsidosätts kommer inte heller de fackliga rättigheterna att överleva.”

Erik Helgeson

Samtal om facklig aktion mot krig

I den i USA utgivna tidskriften Jacobin intervjuar den ukrainske fackföreningsmannen och medlemmen av Sociala rörelsen Artem Tidva svenska hamnarbetarförbundets vice ordförande Erik Helgeson.

Det handlar om fackliga aktioner mot krig och kretsar kring de svenska hamnarbetarnas blockad mot ryska fartyg när Ukraina invaderades och blockaden mot vapenhandel med Israel.

Samtalet finns översatt till svenska här:
https://internationalen.se/erik-helgeson/

Vill du ha en läsövning i engelska, *klicka på länken!*

https://jacobin.com/2026/04/sweden-dockworkers-boycott-russia-israel?fbclid=IwY2xjawRS9wBleHRuA2FlbQIxMABzcnRjBmFwcF9pZBAyMjIwMzkxNzg4MjAwODkyAAEeVtQxpAH65uMghGWfJZsn01BCEgf-k05xL7v8HyKZreDS1DJtwe1vJqYbeW0M_aem_J_StEFFf26Eoy7hB5F2img

Mot krig, ockupation och förtryck

Uttalande från GS-fackets kongress om krigen i Ukraina och Palestina samt hoten mot demokrati och mänskliga rättigheter.

GS kongress uttrycker sin djupa oro över de pågående krigen i Ukraina och Palestina och det enorma mänskliga lidande som följer i deras spår.

Samtidigt vill GS kongress tydligt markera mot alla former av krig, ockupation, förtryck och angrepp på civila, oavsett var i världen de sker. Vi ser med stor oro på hur auktoritära krafter i flera delar av världen flyttar fram sina positioner genom att försvaga demokratier, begränsa mänskliga rättigheter och förfölja oppositionella, fackliga företrädare och demokratiska aktivister.

Idag drabbas oskyldiga civila, arbetare, barn, äldre och familjer hårdast när folkrätten åsidosätts och våld tillåts dominera över diplomati och mänskliga rättigheter.

Samtidigt ser vi hur stöd till civilsamhället urholkas i syfte att försvaga organisationer som bär upp demokrati, solidaritet och människors möjlighet att organisera sig. Den fria fackföreningsrörelsen är i många länder särskilt utsatt.

Vi fördömer Rysslands invasion av Ukraina, som strider mot internationell rätt och underminerar principen om nationers självbestämmande samt demokratiska fri- och rättigheter.

Ukrainas civilbefolkning har rätt till trygghet, fred och demokrati.

Samtidigt fördömer vi folkmordet på det palestinska folket och Israels agerande i Gaza och på Västbanken, där civila utsätts för död, förstörelse, svält, förnedring och tvångsförflyttningar.

Internationell humanitär rätt måste respekteras och civila får aldrig göras till måltavlor i konflikter.

GS kongress står upp för människovärdet och de universella mänskliga rättigheterna, oavsett nationalitet, religion eller etnisk tillhörighet.

Vi tar avstånd från alla former av krigsbrott, terrorism, ockupation, kollektiv bestraffning och angrepp på civila.

Som facklig organisation bygger vi vår verksamhet på solidaritet, demokrati och människors lika värde.

Fredliga lösningar, dialog och internationellt samarbete är den enda hållbara vägen framåt.

GS kongress uppmanar Sveriges regering, Europeiska unionen och Förenta nationerna att verka för:

- omedelbart skydd för civila och respekt för internationell rätt,
- humanitärt stöd och resurser till människor i drabbade områden,
- ett stärkt stöd till civilsamhälle och fria fackföreningar,
- att svenska staten rustar upp biståndet så att Sverige återigen är en stark humanitär aktör i globala sammanhang,
- internationella initiativ för nedrustning och minskad militarisering,
- samt långsiktiga fredliga och demokratiska lösningar i Ukraina, Palestina och andra konfliktdrabbade områden.

Internationell solidaritet får aldrig vara selektiv. Alla människors rätt till fred, frihet och trygghet måste försvaras konsekvent och med samma moraliska kraft.

GS är en sammanslagning av grafikerna och skogs-och träarbetarna. De vill att vi bygger mer trähus, både för de egna jobbens skull och för bättre klimat och miljö. Läs mer om detta på:

https://www.gsfacket.se/om-oss/vad-gor-gs/bygg-i-tra/darfor-ska-sverige-bygga-hus-i-tra/
https://www.gsfacket.se/om-oss/vad-gor-gs/bygg-i-tra/

• ***Tariq Ali***, välkänd och långvarig politisk aktivist • ***Maryam Eslamodust***, ledare brittiska fackförbundet för Transport, tidigare borgmästare (Labour) • ***Jeremy Corbyn***, brittisk parlamentsledamot, tidigare ordförande för Labour • ***Zarah Sultana***, brittisk parlamentsledamot, tidigare Labour • ***Medea Benjamin***, ledande aktivist i Code Pink (USA) • ***Daniel Kebede***, ledare för brittiska fackförbundet inom utbildning (NEU) • ***Fran Heathcote***, ledare för brittiska Statsanställdas fackliga förbund (PCS) • ***Jon Trickett***, parlamentsledamot för brittiska Labour • ***Mustafa Barghouti***, palestinsk läkare, politiker och aktivist • ***José Nivoi***, hamnarbetarledare i Genua, Italien.

Läs mer på https://www.nejtillkrig.se/

”Aldrig mer krig, aldrig mer fascism!”

Det var uppdraget våra kollegor – som torterats av nazisterna i koncentrationslägret Buchenwald – gav oss i slutet av andra världskriget. Och idag? Kaos och barbari är vardag för människor i Ukraina, Gaza och nu Iran och Libanon. Det får inte råda någon tystnad om detta, för det innebär att acceptera dödandet och krigföringen.

Tysklands förbundskansler Merz är delaktig i detta barbari – han levererar vapen till Israels premiärminister Netanyahu, han tillåter amerikanska bombplan att lyfta från Europas största amerikanska bas, Ramstein.

Detta strider mot den tyska grundlagen, som påminner oss tyskar om att *handlingar som vidtas i avsikt att störa nationernas fredliga samexistens är grundlagsstridiga.* (Artikel 26).

Brittiska fackföreningar uppmanar oss att komma till London: *Med tanke på den försämrade internationella situationen och extremhögerns uppgång i Europa är det nödvändigt att utöka och fördjupa de internationella relationerna mellan fackföreningsmedlemmar, fredsrörelser och progressiva krafter*.

Det är ytterst brådskande att fackföreningar i varje land, över hela Europa och även internationellt, enas mot upprustning, militarisering och krigsförberedelser.

Klaus Zwickel

Ordförande för tyska facket IG Metall 1993–2003

Folk i rörelse 1 maj

Utdrag ur tal av Lars Henriksson i Göteborg den 1 maj, 2026.

Om människovärdet

I den svenska arbetarrörelsens gamla paradsång *Arbetets söner* slutar första versen: *Människovärdet vi fordra tillbaka. Kämpa för rättvisa, frihet och bröd!*

Människovärdet – inget mindre – var rörelsens mål!

– – –

Allra lägst står människovärdet i krigstider. När det förra århundradets första masslakt inleddes var det ingen regering som tänkte att det var ett världskrig.

Genom allianser och avtal snubblade de sömngångaraktigt in i det, den ena efter den andra. En av sömngångarna var den tyske kejsaren Wilhelm II, en förvirrad och tragisk figur med storhetsvansinniga drömmar om att göra Tyskland stort igen.

– – –

Nu var det inte kaiserns psyke som förorsakade kriget. Det var konkurrens om marknader, kolonier och råvaror. Motsättningar som blev explosiva genom hetsiga kapprustningar. När en förvirrad president i dag hotar att ”döda en hel civilisation” ska vi ta det på allvar. Dels är karln faktiskt kapabel att göra det, moraliskt och militärt. Men framför allt, även om ingen har det för avsikt *är* en möjlig slutpunkt för den upptrappning vi nu bevittnar i Mellanöstern: just döden för en civilisation – vår gemensamma.

– – –

Som före världskrigen växer idag spänningarna. Även nu är svaret detsamma: Rusta upp! Rusta upp! Också i vårt land. Samma finansminister som säger att ”reformutrymmet är slut” känner inga gränser när det gäller vapen. För första gången sedan 50-talet väcks också frågan om kärnvapen i Sverige.

– – –

Av alla mänskliga påfund står kärnvapnen starkast i motsättning till människovärdet. Vapen för folkmord, skapade för att ha ihjäl hela befolkningar. Därför var Sverige var ett av de 122 länder som 2017 röstade för FN:s konvention om kärnvapenförbud. Men Sverige undertecknade det aldrig. Strax efter omröstningen skrev USA:s försvarsminister ett hemligt brev till försvarsminister Peter Hultqvist, som läckte ut. Det var en varning om vad som skulle hända med Sveriges militära samarbete med USA om det undertecknades. Sedan dess har Sverige röstat mot avtalet varje gång det tagits upp.

– – –

Genom DCA-avtalet och Nato-medlemskapet är Sverige idag en del av kärnvapensystemet. Det är inget skydd utan gör oss automatiskt till bombmål om det värsta skulle hända. Att bygga in folkmord i sin försvarsstrategi ger ingen trygghet, bara ökad risk.

– – –

Det är inte bara krig som kan utplåna civilisationer. En klimatkollaps kommer också att kunna göra det. När Meteorologiska världsorganisationens rapport kom i mars summerade FN:s generalsekreterare den med orden: ”Jorden pressas bortom sina gränser. Varenda klimatindikator lyser rött.” Samma dag visade Tidöregeringen sitt engagemang genom att berätta att de tänkte sänka skatten på fossila drivmedel.

– – –

Tidögänget fortsätter sömngångaraktigt in i klimatnödläget. Precis som de flesta regeringar. De som samlas och uttalar fraser vid toppmötena. Och medan de mumlat sig igenom 30 toppmöten har utsläppen ökat med 60 %. Inte av ondska eller okunskap utan för att de inte kan tänka sig att konfrontera det system som kräver ständigt högre vinster och ständig expansion för att överleva. Vi behöver visa att det systemet inte är något naturgivet. Att det har namn och ansikten.

– – –

Vi har fiender. Vi kan för enkelhets skull kalla dem miljardärerna. De löjligt rika. De som äger oljebolagen och rustningsindustrin. De som fäller urskogarna, skövlar djungeln och fiskar ut haven. Som suger ut jordarna och människorna. De som investerar i kärnvapen och klimatkris. De för vilka människovärdet alltid mäts i pengar och undergången är en affärsmöjlighet.

– – –

Demokratin är verkligen under attack och med den människovärdet. Men det går att slå tillbaka! Om vi organiserar oss. Protesterna mot angiverilagen fick effekt. Gräsrötternas reaktion när socialdemokraterna inte ville stödja ett blygsamt förslag mot tonårsutvisningar likaså.

Eller i vintras i Minnesota när en massrörelse drev ut ICE. Där fanns en viktig förhistoria. I Minnesota hade det under 20 år vuxit fram folklig organisering. Kyrkor, fackföreningar och grannskapsorganisationer hade skapat ett ekosystem av rörelser som tillsammans lärt sig att stötta varandras strider. När de samlades kring drägliga bostäder eller anständiga löner hade de ingen aning om att den gemenskapen långt senare skulle komma till användning för att försvara människovärdet.

– – –

Vi vet aldrig vad som blir av de strider vi tar, stora eller små. Kanske rinner de ut i sanden, kanske blir de avgörande långt senare. Men om vi inte tar striderna idag, då kommer vi heller inte att skaffa erfarenheter och styrka för framtidens strider.

– – –

Så hjälp till att skicka ut Tidölaget! Men framförallt, hjälp till att stärka de rörelser som kan förändra politiken. Rörelser som kämpar för dramatisk utsläppsminskning, som driver krav på militär nedrustning och slut på terrorkrigen, som kämpar för en människovärdig migrationspolitik och försvarar välfärden. Hjälp till att göra dessa rörelser så starka att det är omöjligt att strunta i dem. Då, men bara då, kan vi tillsammans försvara människovärdet

Lars Henriksson ägnade ett yrkesliv åt att bygga bilar på Volvo. Ordfront gav ut hans bok **Slutkört** 2011. Där visar han hur bilindustrin kan ställas om till andra produkter.

© Max Gustafson

Varför hamnar fredsvännerna så ofta i galen tunna?

Sedan Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina 2022 har en märklig paradox blivit tydlig i den europeiska debatten. En del av de röster som mest konsekvent beskriver sig som fredsvänner eller pacifister återger argument som i praktiken sammanfaller med den ryska statens egen berättelse om kriget.

De gör det sällan av illvilja. Men resultatet blir ändå att de bidrar till att legitimera ett aggressionskrig.

Hur kan det bli så? En viktig förklaring ligger i pacifismens grundantaganden. I många fredstraditioner betraktas krig som resultatet av ömsesidiga misslyckanden: säkerhetsdilemman, misstro och eskalerande spiralpolitik. Ansvar fördelas därför ofta mellan flera parter. Den amerikanske statsvetaren John Mearsheimer har till exempel argumenterat för att västvärldens politik gentemot NATO och dess utvidgning bidrog till att skapa den konflikt som senare exploderade i krig.

Problemet är att denna analys riskerar att göra något avgörande osynligt: Vem som faktiskt startade kriget. Historikern Timothy Snyder har påpekat att kriget mot Ukraina i grunden är ett imperialistiskt projekt från den ryska staten. Att behandla konflikten som ett symmetriskt misslyckande mellan två block blir därför analytiskt helt missvisande.

En annan förklaring ligger i fredsrörelsens historiska erfarenheter. Många av dagens pacifistiska och anti-militaristiska traditioner växte fram ur protesterna mot västmakters krig – särskilt Vietnamkriget och senare Irakkriget 2003. I båda fallen visade sig kritikerna ha starka argument: krigen byggde på tvivelaktiga eller direkt falska premisser.

Men denna erfarenhet har också skapat en politisk reflex: misstron riktas nästan alltid först mot väst. När ett nytt krig bryter ut antas automatiskt att västmakterna på något sätt bär huvudansvaret. Som historikern Anne Applebaum har påpekat kan denna reflex leda till att andra former av imperialism – i dag den ryska – underskattas eller relativiseras.

En tredje faktor är pacifismens moraliska prioritering: att stoppa våldet här och nu. Därför hörs ofta argument som att Ukraina borde avstå territorium, att väst bör sluta leverera vapen eller att en vapenvila måste accepteras även om den innebär ryska vinster.

Men historien visar att sådana resonemang kan få farliga konsekvenser. Ett klassiskt exempel är Münchenöverenskommelsen 1938, där europeiska ledare försökte bevara freden genom eftergifter till Adolf Hitler. Resultatet blev inte fred, utan ett ännu större krig.

Detta betyder inte att dagens pacifister är naiva eller illvilliga. Deras drivkraft är ofta genuint humanistisk. Men i analysen av kriget i Ukraina begår de ett grundläggande misstag: de behandlar aggression som om den vore ett missförstånd.

Kriget startades inte av en abstrakt säkerhetsspiral. Det startades av den ryska staten under ledning av Vladimir Putin.

Men att ignorera denna asymmetri leder till flera problem: Ansvaret för kriget suddas ut. Territoriella eftergifter riskerar att belöna militär aggression. Ukrainas rätt att försvara sin egen suveränitet förnekas.

Fred är en legitim önskan. Men fred som bygger på att en angripare belönas är sällan stabil. I värsta fall blir den bara en paus innan nästa krig.

Det är därför som delar av fredsrörelsen, trots sina måhända goda intentioner, gång på gång hamnar i argumentationsmönster som passar aggressiva stater. Pacifism kan vara en moralisk kompass, men utan en realistisk analys av makt och imperialism riskerar den att bli något helt annat: ett eko av angriparens propaganda.

Fredrik Sörbom
Måndagsrörelsen i Uppsala för Ukraina

Svar från en fredsvän

Fredsrörelsens uppdrag är att tydliggöra att fred har ett allmängiltigt och universellt egenvärde.

Vägen dit förutsätter både försoning och självrannsakan – på såväl individ- som samhällsnivå. Det är därför avgörande att rörelsen inte styrs av våra politiska företrädares särintressen, utan att den förmedlar en genuint altruistisk och global vision, oavsett hur vi ser på olika politiska system. Folkens självbestämmande är lika angeläget överallt.

Avgörande är också att framhålla att ett globalt säkerhetssystem måste vila på en rättviseprincip. Det innebär att alla stater behöver agera ansvarsfullt för att garantera både sin egen och omgivningens säkerhet. Systemet undergrävs när enskilda stater eller allianser gör anspråk på att ensidigt definiera säkerhetens villkor utan att ta hänsyn till andra aktörers perspektiv och legitima intressen.

I detta sammanhang är det problematiskt när NATO framställer sig som en fredsorganisation utan att fullt ut beakta hur dess agerande uppfattas av andra stater. Därför kan NATO varken ensamt definiera eller garantera ett stabilt globalt säkerhetssystem. Forskare som John Mearsheimer och Jeffrey Sachs har återkommande påpekat att alliansens expansion riskerar att öka konfrontationen snarare än att minska den. Samtidigt har delar av den akademiska diskussionen, inte sällan kopplade till intressen inom militärindustrin, tenderat att tona ned eller avfärda denna kritik.

Utvecklingen i Mellanöstern illustrerar detta dilemma: när en part expanderar sin militära kapacitet tenderar det att utlösa ömsesidig eskalering hos motparter. Historiska konflikter spelar här en viktig roll, men just därför blir fredsrörelsens uppgift att rikta blicken framåt – mot dialog, ömsesidig förståelse och en mer inkluderande säkerhetsordning.

FN:s stadga utgör en av de mest accepterade globala institutionella grunderna för att företräda mänskligheten gemensamma intressen. Organisationen har upprepade gånger uppmanat medlemsländerna att främja utbildning i fredskultur, inte minst bland unga. Fredskultur innebär att skapa en motvikt till en ”krigskultur”, där maktpolitiska ambitioner ofta drivs genom olika former av ”soft power”. Detta är väl belyst inom statsvetenskaplig litteratur, där tänkare som Noam Chomsky och Joseph Nye från olika perspektiv har analyserat fenomenet.

Fredsrörelsens uppgift är därför att synliggöra de underliggande maktstrukturer som bidrar till denna utveckling och att formulera ett trovärdigt alternativ. Rörelsen riskerar att förlora sin legitimitet om den uppfattas gynna enbart västvärldens intressen. Det kräver mod att utmana polarisering och förenklade föreställningar om fred som enbart frånvaro av krig. I stället behöver fred förstås som något strukturellt och långsiktigt – som en aktiv process både i det lokala och i det globala perspektivet.

Det handlar ytterst om att formulera en proaktiv vision för hur vi skapar en hållbar samhällsutveckling som är både rättvis och fredlig. Det är också i detta perspektiv som freds- och klimatfrågorna hänger samman. Det utesluter inte att det finns ekonomiska och säkerhetspolitiska intressen och behov, men de är inte överordnade de humanitära!

Lorenz Jolin
medlem i Artister för fred

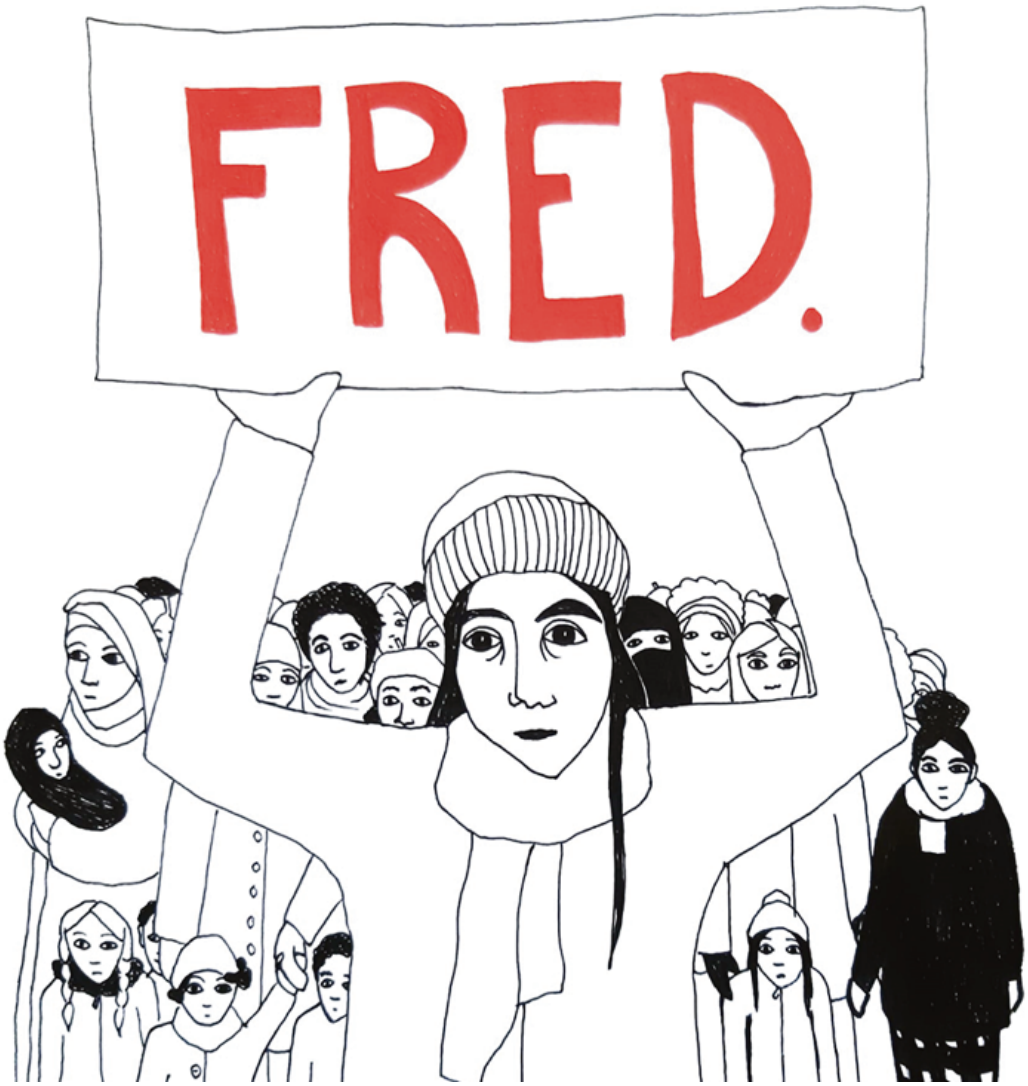

Ordet är fritt

Stötestenar och snubbeltråd i fredsarbetet

Ukraina-kriget skar rätt igenom många organisationer i Sverige och ute i världen.

Det tog några dagar att få Vänsterpartiet att släppa sitt motstånd mot vapenexport till krigförande länder och ställa upp på vapenleveranser till Ukraina.

Folkrörelserna har inga egna vapen att skicka. Då återstår att ge stöd åt leveranser från den europeiska unionens regeringar och slå vakt om att det så kallade militär-industriella komplexet lever och frodas. Vapenhjälp har i alla tider fört med sig ett politiskt och ekonomiskt beroendeförhållande.

Ännu en gång säger man att ett pågående krig först måste slutföras segerrikt innan vi kan ta itu med den nedrustning som vi egentligen vill ha. Inte bara vänsterpartister ingår i denna krigiska skara. Här återfinns miljöpartister, ekosocialister och en gång i tiden ledande aktivister i Svenska Freds.

Den allvarligaste följden av militariseringen av hela samhället blev att klimat- och miljöfrågorna sopades undan. Folk som alldeles nyss varnat för att det var hög tid att stoppa användningen av fossila bränslen tycktes nu tro att dieselolja inte är så farlig om den fylls på i en stridsvagn.

Vpk-ledaren CH Hermansson kallade Sverige en liten men hungrig imperialistisk stat. Sedan dess har Sverige gått med i de gamla kolonialmakternas europeiska union och i Nato. Vänsterpartiet har aldrig omvärderat CH:s ståndpunkt, bara tyst följt de vindar som blåst.

I dagens offentliga samtal är man överens om att se EU-länderna som en demokratisk, välmenande ö i en auktoritär och hotfull omvärld. Militärt skydd från USA litar man inte längre på efter Trumps anspråk på Grönland och hans försök att själv göra upp direkt med Putin om Ukraina. Vänsterpartiets man i Europaparlamentet, Jonas Sjöstedt, säger att vi måste ha kvar de franska kärnvapnen i Europa för att avskräcka ryssen.

USA:s hittills dominerande världsherradöme är utmanat av Kina. Moskva tyr sig till Peking. Kartan över konkurrerande imperialistiska makter ritas om och Europeiska Unionen håller på att formas till en samlad, militariserad och aggressiv spelare. Den lille men hungrige är nu med i ett stort rövarband.

Några år efter att andra världskriget avslutats gick den så kallade järnridån ner mellan Sovjetunionen med de nya ”folkdemokratierna” i öst och det kapitalistiska väst. Det kalla kriget drog igång. USA hade med djävulsk tydlighet visat sitt militära försprång genom att med atombomber utplåna städerna Hiroshima och Nagasaki i Japan i augusti 1945. Ryssarna satsade dels på att komma i kapp med egna kärnvapen, dels på att genom de kommunistiska partierna världen över bygga en rörelse mot atombomben.

Världsfredsrådet bildades 1949 av nationella fredskommittéer som kommunisterna tog initiativ till. Där såg de till att ha full kontroll.

Rörelsens betydelsefullaste insats var att 1950 samla in namn för kravet på förbud mot kärnvapen. I Sverige samlades 330 000 namn in, trots att socialdemokraterna uppmanade sina medlemmar att inte skriva på.

Med tiden övertogs ”ledartröjan” i svensk fredsrörelse av först Aktionsgruppen Mot Svensk Atombomb, följd av Kampanjen mot atomvapen, sedan Vietnamrörelsen och på 1980-talet Svenska freds- och skiljedomsföreningen som då fick ett stort uppsving.

Med tiden hölls Svenska fredskommittén vid liv av dem som fortsatte vara ”Moskvakommunister” efter Berlinmurens fall, så småningom med bistånd från spillror efter den mao-stalinistiska riktningen i svensk vänster.

Den kinesiske kommunistledaren Mao Zedong sa att det alltid finns en huvudmotsättning i det politiska spelet och att det därför alltid finns en huvudfiende. Mot den gäller det att samla så många som möjligt för att kunna segra och gå vidare. Man gör sin fiendes fiende till sin vän. Sådana vänners fula sidor tonas ner, i enighetens namn. Då är man solidarisk med regimer som Assads skräckvälde i Syrien. Då säger man inte ett ord i protest när ryskt bombflyg attackerar städer i Syrien.

Sveriges fredsråds Hans Öhrn presenterar på https://frednu.se/ en artikel där det sägs att *”många västerländska vänstergrupper felaktigt kallar Ryssland och Kina för ’imperialistiska’ – – – utan att ta hänsyn till den historiska och ekonomiska kontexten. – – – I denna moderna kontext är Ryssland och Kina inte imperialistiska makter, utan fungerar som anti-imperialistiska motkrafter mot USA:s unipolära makt. – – – Kort sagt: dagens imperialism är i praktiken USA:s hegemoniska makt, och Ryssland och Kina är frontfigurer i kampen mot den.”*

Svenska fredskommitténs styrelse förklarar sig på https://svenskafredskommitten.org/ ha *”en korrekt antiimperialistisk linje i fredsarbetet”.* Man skriver om Ryssland och Kina och börjar med en bra beskrivning av vad som hände efter Sovjetunionens upplösning:

”Den nybildade Ryska Federationen började med ett

stålbad – – – vilket egentligen inte var något annat än historiens största plundring av ett lands resurser och infrastruktur. Landet kastades ner i fattigdom och elände med en minskning av förväntad medellivslängd med tio år." Men sedan svänger berättelsen över till en hyllning av Putin: *"Vid millennieskiftet började en förändring komma till stånd när Putin ersatte Jeltsin som president. Landet började en mödosam klättring tillbaka."* Inte ett ord om Tjetjenienkriget, inte ett ord om den stegvisa nedmonteringen av demokratin.

Om Kina säger Fredskommittén: *"I Kina proklamerade man krig mot fattigdomen och iscensatte en samhällsförändring av en omfattning och hastighet som aldrig tidigare skådats. På åtta år sedan Xi Jinping tog över 2012 hade 100 miljoner lyfts ur extrem fattigdom."* Man nämner inte att den nya kinesiska borgarklassen, partipamparnas barn och barnbarn, berikat sig så att 44 procent av landets rikedomar nu finns i händerna på 4 procent av befolkningen.

Ledarna Putin och Xi Jinping framhålls som stora ledare som ställer allt till rätta. Stalin och Mao finns inte kvar, men ledarkulten består.

Så här beskriver Svenska Fredskommittén hur det blev krig i Ukraina: *"Man har länge arbetat på att finna vägar för att försvaga, kanske till och med balkanisera, Ryssland. Det ledde till att fullända inringningen och försöka införliva Ukraina i Nato genom att först ta kontrollen genom en statskupp 2014 och sedan utbilda och beväpna Ukrainas stridskrafter till den näst starkaste krigsmakten i Europa. Ryssland försökte förhandla ända fram till december 2021 då man till slut insåg att USA inte ger sig utan tänker driva det till sin spets."*

Den stackars Putin blev alltså tvungen att skicka in sina trupper i grannlandet Ukraina.

Varken Ryssland eller Kina har någonting kvar av sina havererade försök att bygga ett socialistiskt samhälle. I båda länderna saknas grundläggande rättigheter som yttrandefrihet och rätten att bilda fria fackföreningar eller att på något sätt organisera sig bortom statlig kontroll.

Båda staterna bygger vidare på gamla kejsardömen som expanderade på andra folks bekostnad. I den Ryska federationen härskar ryssar och i Folkrepubliken Kina är det Han-kineser som styr och ställer. Alla andra folk är bara ”nationella minoriteter” som måste kontrolleras så att de inte hotar rikets sammanhållning och säkerhet.

Ur mina flöden på nätet har jag även fiskat upp ett inlägg från Johan Lönnroth, vice ordförande i Vänsterpartiet på Gudrun Schymans tid. Johan fick nyligen ta del av en berättelse från Indien som handlar om Aleksandr Dugin, en ledande ideolog i Ryssland, Putins rådgivare. Jag återger här några avsnitt:

”*I ett tal vid ett evenemang om BRICS [Brasilien, Ryssland, Indien, Kina, Sydafrika] som organiserades av den ryska mediebyrån Sputnik News, sa Dugin: "Ryssland bekämpar inte bara Ukraina, utan utmanar den unipolära världsordningen för att bana väg för en rättvis och fredlig multipolär värld."*

– – –

"Vi måste ompröva alla teorier om internationella relationer", sa Dugin i New Delhi, "och erkänna en era där bortglömda civilisationer återuppstår som grundläggande aktörer, ett utmärkande drag för multipolaritet." – – –

Storindien, Storkina, Storryssland, den islamiska världen, Afrika, Latinamerika och Väst skulle var och en utgöra en civiliserande makt. Dugin efterlyste sedan en global multipolär allians ledd av Donald Trump, Vladimir Putin, Xi Jinping och Narendra Modi.

– – –

Putin själv uppgav i en artikel från 2021 att Ukraina inte var en separat nation, utan var en del av Ryssland, eftersom det delade samma "andliga, mänskliga och civilisatoriska band som bildats under århundraden". I den texten gjorde Putin det klart att han inte skulle tillåta Ukraina att existera som en suverän nation, utan bara som en satellit till Ryssland.

Dugin – – – ser också Trumps seger som "slutet på liberalismen och det västerländska kolonialstyret". – – – I både den icke västerländska och den västerländska världen, hävdar Dugin, "har civilisationsstaterna gått om nationalstaterna som byggstenar i en ny internationell ordning."

– – –

Både Modi och Trump driver den antisemitiska konspirationsteorin om att demokratiska proteströrelser och oppositionspartier finansieras av den amerikanske filantropen George Soros. – – – Dugin satte en hinduisk prägel på det: Soros, sa han, är "en kraftfull asura", en av avatarerna av demonen Kali.

I en intervju i New Delhi 2012 sa Dugin: "Vi måste skapa strategiska allianser för att störta den nuvarande ordningen, vars kärna kan beskrivas som mänskliga rättigheter, antihierarki och politisk korrekthet: allt som är Odjurets ansikte, antikrist."

– – –

I oktober 2024 hade Dugin – som leder Ivan Ilyin Higher School of Politics, uppkallad efter en rysk fascist i början av 1900-talet – meddelat att en ny akademisk kurs om "västerländsk satanisk civilisation" skulle erbjudas vid Russian State University of Humanities. Han har förespråkat att den ryska utbildningen ska orienteras bort från liberala humaniora och mot målet "en total och fullständig militarisering av landet, staten och folket".

– – –

År 2019 tilldelade Shanghai Fudan University – – – Dugin den prestigefyllda positionen som seniorforskare vid sitt Kinainstitut. Samma år tog detta framstående kinesiska universitet också bort frasen "akademiskt oberoende och tankefrihet" från sina stadgar och lade istället till – – – "Universitetets kommunistpartikommitté är skolans ledande kärna." Den inför "Xi Jinpings tänkande" som en del av den obligatoriska lärarutbildningen och elevernas läroplan.

– – –

Både västerländska och icke-västerländska fascister och tyranner (som Putin, Trump, Xi, Modi, Netanyahu och Orbán) kan tävla eller drabba samman på andra fronter, men de samarbetar i en global antidemokratisk ideologisk koalition. ”

Den som vill se och höra Aleksadr Dugin kan gå in på Glenn Diesens samtal med honom här:https://x.com/Glenn_Diesen/status/1838925845848805611

En obehaglig och omtumlande upplevelse för ett år sedan fick mig att börja undersöka närmare hur det står till på nätet. Jag hade hamnat på ett möte som skulle samla fredsrörelsen. Där var folk från Schiller-institutet. Det gänget kallade sig tidigare för Europeiska arbetarpartiet (EAP). De dök upp från USA på 1970-talet. Efter några år var deras huvudfråga en ganska rubbad kärnkraftspropaganda. De var djupt inblandade i hatkampanjerna mot Olof Palme.

Där var Partiet MoD och nättidningen Newsvoice, som enligt Wikipedia hör till den löst sammansatta Sanningsrörelsen. Den består av nyandliga, radikalnationalistiska och vaccin- och vetenskapskritiska grupperingar. De ser sig som sanningssägare och frihetskämpar som genomskådat statens, vetenskapens och eliternas konspirationer, korruption och lögner. Partiet MoD föddes under coronapandemin.

Konspirationsteorier utgör ofta grunden för extremhögerns idévärld. Expo förklarar närmare: https://expo.se/podcasts/vagen-ut-ur-kaninhalet/

När jag kommit hem från det mötet satte jag mig vid datorn och hittade en film från ett möte på Mynttorget den 23 februari 2025 på https://fredsalliansen.se/

Ulf Sparrbåge, ledamot i Nej till NATO:s styrelse, är en av talarna. Han är väldigt noga med att kalla den ryska invasionen för den ”speciella operationen” och han betonar att den är framprovocerad av USA/NATO/EU. Efter en lång lista på USA-ledda krig drar han till med detta:

”De bombade hit 160 000 flyktingar. Hur många av dem spränger och skjuter dagligen i Sverige? Det talas det inte om.”

Sparrbåge avslutar med att dundra mot alla åtta riksdagspartierna och säga att han håller med *Roger Richthoff*, som talat före honom, om att man inte kan rösta på något av dem.

Vem är då Roger Richthoff? Han har varit Sverigedemokraternas försvarspolitiska talesperson.

I mars 2022 uppmärksammades han för att ha spridit en video där Ryssland tackas för invasionen av Ukraina. I videon presenteras en antisemitisk konspirationsteori som säger att Barack Obama och George Soros använder ukrainska laboratorier för att begå folkmord mot kristna.

Richthoff har anslutit sig till det nationalistiska partiet Alternativ för Sverige. Han har under flera år delat inlägg om att det pågår ett inbördeskrig i Sverige, om att etniska svenskar ”byts ut”.

Han delar och skriver positiva omdömen om Swebbtv och Nya Tider – och har själv medverkat i båda. Han har uppmuntrat sina följare att ta del av innehåll på högerextrema Palaestra Media, som drivs av en tidigare aktivist i Svenska motståndsrörelsen.

De flyter samman på nätet, de högerextrema och "korrekta antimperialister". Av och till har jag följt det nya norska partiet Fred og rettferdighet på Facebook. Där var det svårt att bli klok på vad som var deras egna inlägg och vad som var trollinfektion.

Där var gott om ursäktande texter om Rysslands roll i Ukraina. Några gånger slog det över i uppslutning bakom Putin, vilket motiverades med tacksamheten för att Röda armén hade befriat Nordnorge från de tyska ockupanterna i andra världskrigets slutskede.

En skribent gick så långt som att bevisa ryssarnas inneboende godhet med att tsaren varit den förste att erkänna det självständiga Norge 1905.

Där förekom även återanvändning av en gammal nazistisk judekarikatyr från 1930-talet.

Värst var hon som rekommenderade Palestina-aktivister att läsa Sion Vises Protokoll, som ryska säkerhetstjänsten Ochranan sammanställde och pränglade ut på 1890-talet och som följdes av omfattande antijudiska pogromer i Ryssland.

”Protokollen” diktade ihop en historia om ett slutet sammanträde där de judiska äldste drog upp linjerna för att erövra världen. Detta skulle ske genom att splittra och förgöra de kristna nationerna genom revolutioner, republik, sekularisering, demokrati, parlamentariska system, kapitalism, fackföreningar, klasskamp och krig.

Jag tittade närmare på ett av många nättroll som Fred og rettferdighet har i sin Facebookgrupp. På sin egen FB-sida presenterar han sig som national-konservativ. Det har visat sig vara en bra metod, att gå in på skribentens egen profil när det börjar lukta.

Ett exempel på hur nättrollen arbetar är *Jenny Piper*. Hon får ur sig så mycket att jag misstänker att det är en hel redaktion som jobbar under det namnet. Hon säger sig ha 14 000 följare på Facebook. Jag tog en titt på följarlistan, hittade några av mina bekanta och flera lokalavdelningar av högerextrema partier.

Det mesta Piper lägger ut handlar om de krig som pågår. Hon tar ställning, mot USA/Israel, mot Nato, mot EU, mot Ukraina, för Ryssland. Hon kritiserar vapenindustrin som tjänar på mer krig. Det kan stundtals låta som om det var skrivet i den här tidningen.

Men så droppar det in ett vidarebefordrat inlägg från Alternativ för Sverige eller en utskällning av *"etablissemanget"*, ilska över *"Brysselinspirerad grön omställning"* och "*flygskampropaganda*".

Om Birgitta Ohlsson, som hoppade av Liberalerna och gick med i Centerpartiet skriver Jenny Piper så här: *"Hennes engagemang för en mer 'human' asylpolitik i en tid när dörren till Sverige redan stod på vid gavel har lämnat ett bestående avtryck och hon borde egentligen ha sökt sig till Miljöpartiet för länge sedan. Jag har fortfarande inte glömt hur hon 2018 röstade för den dåvarande regeringens starkt kritiserade förslag om att ge 9 000 ensamkommande afghaner amnesti trots att de saknade asylskäl. Även om samtliga riksdagspartier behöver bytas ut omgående för att få Sverige på rätt köl igen kommer det realistiskt sett inte att ske, men det vore verkligen ingen förlust om både Liberalerna och Centerpartiet åkte ut ur riksdagen så att de kunde göra plats för nya välbehövliga förmågor."*

Piper anser att *"Alternativ för Sverige och Ambition Sverige är två exempel på partier som vill förändra på riktigt."* Ambition Sverige är före detta Sverigedemokraten *Elsa Widdings* nya partiförsök.

Elsa Widding är också uttalad motståndare till Nato och DCA och i övrigt är menyn samma som Pipers. Enligt Widding är varningen för höjningen av koldioxid i atmosfären en utstuderad lögn. Hon fräser mot okontrollerad invandring, mot alla åtta landsförrädarpartier, mot FN,

WHO och EU. Hon ser den stora motsättningen gå mellan nationellt självbestämmande å ena sidan och liberal demokrati, globalister och överstatliga monster å den andra.

Dagens högerextrema propaganda knyter också an till att många människors känner att ”ingen” hör eller ser dem, att demokratin bara är något som ”politikerna” sysslar med för egen vinning. Många känner sig maktlösa. Då dyker Knapptryckarna upp i Sverige och ett högerextremt parti i Tjeckien säger sig vara för ”direkt demokrati”. I Tyskland ljuder liknande locktoner.

En orsak till att ytterhögern och vissa delar av fredsrörelsen kan nudda varandra är att båda tror på att en enskild nation kan komma undan den stora världens problem genom att sluta sig i sitt eget skal. Båda drömmer om ett svunnet nationellt oberoende.

Men när bostadsföretag blivit multinationella jättar som köper upp hela stadsdelar är till och med hyresgäströrelsens kamp med nödvändighet internationell.

Miljörörelsen och fredsrörelsen måste inse att vi tagit itu med varsin sida av samma mynt, att vi måste samverka. Vi kommer ingenstans om vi inte också, tillsammans med andra folkrörelser, försvarar våra demokratiska fri- och rättigheter. Bästa försvaret är då att sträva efter att utvidga utrymmet för demokratiska sätt att tackla problemen.

Inga klimat- och miljöproblem kan få stabila och fredsfrämjande lösningar enbart lokalt eller nationellt.

Vi har bara en planet och vi har den tillsammans – eller inte alls!

Åke Eriksson

Carl Lindhagen (1860–1946) var borgmästare i Stockholm 1903–1930. Han var riksdagsman, först liberal, sedan socialdemokrat. Han var med om att bilda Sverges Socialdemokratiska Vänsterparti 1917, men gick efter sex år åter till SAP.

Sitt medlemskap i Svenska freds- och skiljedomsföreningen behöll han genom alla år och plakatet på bilden bar han alltid i förstamajtåget.

Det händer att Svenska Freds idag tar med Lindhagens plakat i sina manifestationer.

Rysslands resa med Putin

När Vladimir Putin just hade blivit triumferande omvald till sin andra presidentperiod, 2004, var författaren till denna artikel redan en aktiv deltagare på den vänsterorienterade politiska scenen i Moskva. En av de mest populära parollerna vid de många demonstrationerna, som myndigheterna på den tiden fortfarande tolererade mitt i den ryska huvudstaden, var ”Förenade Ryssland är ett fascistiskt land!”

De unga socialister och anarkister som upprepade denna slogan ansåg att denna karaktärisering var en nödvändig överdrift. Under de första åren av Putins styre fanns det fortfarande medborgerliga fri- och rättigheter, oberoende medier, oppositionskandidater i val och fackföreningar med strejkrätt.

En farlig kombination av konsolidering av den personliga makten, massiv avpolitisering och utbredda chauvinistiska och rasistiska åsikter var dock redan ganska uppenbar. Putins politiska karriär och hans popularitet har ända från början varit kopplad till krig. I slutet av 1999, när Boris Jeltsin utnämnde Putin till sin efterträdare, var ryska trupper redan engagerade i en fullskalig ”antiterroristoperation” i Tjetjenien.

Putins förkrossande seger i presidentvalet i mars 2000 innebar att det som vissa Kremlvänliga politiska analytiker kallade ”Putinmajoriteten” för första gången framträdde. De gemensamma känslorna hos denna väljarmajoritet var frustration, trötthet och rädsla: frustration över demokratin, som var förknippad med politisk och social instabilitet; trötthet över fattigdom och ekonomisk osäkerhet; och mediedriven rädsla för terroristhotet från ”islamiska radikaler”, blandat med fientlighet mot de ”andra” från Kaukasus som ”fyller våra städer”.

Det är värt att påpeka att denna ”samling kring flaggan”-mentalitet, som markerade en utveckling av putinismen, inte alls var riktad mot väst. Tvärtom framställde Putin konsekvent den militära operationen i Tjetjenien som en del av det korståg mot ”internationell terrorism” som George W. Bush inledde efter den 11 september 2001.

Putins inrikespolitik var i sina grunddrag förbluffande lik det västliga neokonservativa projektet: aggressiv privatisering av den offentliga sektorn och nyliberal reform av lagstiftningen, kombinerat med stärkt poliskontroll och patriotisk retorik om ”nationell enighet” inför yttre utmaningar.

Under de första åren av Putins styre antogs till exempel en ny arbetslagstiftning som avsevärt begränsade arbetstagarnas rättigheter, en ny bostadslagstiftning som möjliggjorde privatisering av stadsområden och en platt skatt på 13 procent, vilket gjorde Ryssland till ett paradis för storföretag.

De skyhöga oljepriserna gjorde det dessutom möjligt

att höja lönerna och pensionerna och samtidigt upprätthålla en balanserad budget.

Det var nu grunden lades för den paradoxala kombination av nyliberalism och statskapitalism som är kännetecknande för hela Putinprojektet. Regimen ställde gradvis lönsamma företag som investerade i naturresurser under direkt eller indirekt statlig kontroll, samtidigt som den utsatte den offentliga sektorn (främst utbildning och sjukvård) för ändlösa nyliberala åtstramningar.

Under Putin har de så kallade ”oligarkerna” – det vill säga ägarna till stora företag som köptes billigt i samband med privatiseringen av den statliga industrin efter Sovjetunionens fall – förlorat det direkta politiska inflytande de hade under Jeltsins tid vid makten.

Men de har fått enorma möjligheter att köpa fler företag genom den pågående privatiseringen och att säkra lukrativa kontrakt med staten. Regimen med sin fantombild av ”Putinmajoriteten” gav dessa oligarker en legitimitet som de hade förlorat under 1990-talet.

Under Jeltsins styre var den dominerande uppfattningen bland ryssarna att privatiseringen av de sovjetiska företagen var orättvis och kriminell. Mitt i landets ekonomiska återhämtning under Putin kunde hans regim presentera denna plundring som en ”vänd sida” och varna för att varje försök att revidera den oundvikligen skulle leda till socialt kaos och landets sönderfall.

Fram till början av 2010-talet baserades putinismen på massiv avpolitisering, förknippad med ökad konsumtion, åtnjutande av ”stabilitet” och fokus på privatlivet. Under denna period framställde sig Putinismen inte som konservativ utan som ”postpolitisk” (enligt Jacques Rancières terminologi), som ren förvaltning, vars effektiva arbete står i motsats till de politiska passionernas intrång och gatudemagogernas slagord.

I denna atmosfär valdes 2008, efter att Putins två första mandatperioder hade löpt ut, den ansiktslöse Dmitrij Medvedev till president på Putins förslag, av samma ”Putinmajoritet”. Vilken skillnad gör det vad presidenten heter om ledarstilen förblir densamma?

Allt förändrades i slutet av 2011, då Putin meddelade att han ville återvända till presidentposten. Detta markerade regimens vändning mot en uttalat personlig makt.

I slutet av 2011 och början av 2012 skakades Moskva och andra större städer i landet av många tusen demonstranter som protesterade mot den uppenbara förfalskningen av resultatet i parlamentsvalet till förmån för Putins parti Enade Ryssland. De fördömde regimen som auktoritär. Dessa protester utmanade den ”postpolitiska”, teknokratiska modellen för regerandet.

Som en reaktion på detta inledde Putinen sin ”fascistiseringsprocess”. Hans valkampanj i början av 2012 var en markant avvikelse från tidigare kampanjer.

Oppositionens demonstrationer framställdes som ett påhitt av yttre och inre fiender som ville underminera landets enighet och påtvinga det falska värderingar.

Putin framställde sig själv som en försvarare av den ”traditionella familjen”, medan homofobi och patriarkat upphöjdes till statsideologi. ”Putins majoritet” rekonstruerades som en ”tyst konservativ majoritet”, sammanhållen av en gemensam kristen tro och lojalitet mot den ryska nationen.

Trots att Putin säkrade omvalet och krossade protesterna fortsatte han att förlora massornas stöd. Den liberala oppositionens demokratiska krav på lika deltagande i val och grundläggande medborgerliga fri- och rättigheter hade potential att smälta samman med erfarenheten av växande fattigdom och social ojämlikhet.

Ilja Budrajtskis

I början av 2010-talet hade den ryska ekonomiska tillväxten, som undergrävdes av den globala krisen 2008, övergått i stagnation och en stadigt sjunkande levnadsstandard.

Under dessa förhållanden såg Putin Euromaidan-upproret i Kiev, Ukraina, 2014 som ett hot. Han ansåg att maktskiftet genom gatuprotester i Ukraina utgjorde ett farligt prejudikat, särskilt eftersom det tilldrog sig en enorm uppmärksamhet från det ryska samhället på grund av de två ländernas närhet och gemensamma historia.

Putin reagerade aggressivt på allt detta för att säkerställa rysk dominans i närområdet och skapa ordning på hemmaplan. På så sätt blev de externa och interna målen oskiljaktiga.

Annekteringen av Krim och den militära interventionen i östra Ukraina var en vändpunkt i regimens omvandling. Putinismens splittrade legitimitet återställdes av kriget och en gradvis övergång till en politik för en ”belägrad fästning”. Den ”tysta konservativa majoritetens” plats i putinismens ideologiska konstruktion ersattes av en så kallad ”Krimkonsensus” – ett allmänt passivt samtycke till regimens geopolitiska äventyr. Den som inte höll med om regimens imperialism stämplades som ”landsförrädare”. Inrikespolitiken ersattes av utrikespolitiken, där endast den nationella ledaren och överbefälhavaren kunde vara ett agerande subjekt, medan alla andras medborgerliga plikt reducerades till ett passivt stöd för honom.

Krimkonsensusen varade dock inte länge. Redan 2017 uppstod en ny våg av politisering i Ryssland som tog sig olika uttryck: gatuprotester mot korruption initierade av den liberala populisten Alexei Navalny, massmissnöje med den nyliberala pensionsreformen, livliga rörelser för miljörättigheter och kamp till försvar för lokalt självstyre i landets regioner.

I all sin mångfald tog dessa protester upp frågan om social ojämlikhet i mycket större utsträckning än 2011. Repression och geopolitisk retorik räckte inte längre för att regimen skulle få full kontroll över samhället – det krävdes ett riktigt krig.

Genom att förlita sig på en avpolitiserad majoritet (vars ideologiska konstruktion ständigt har omdefinierats uppifrån) har putinismen kunnat svara med en ökande tendens till fascism i ett försök att lösa sin egen strukturella kris, liksom med att förtrycka utmaningar underifrån och från utlandet.

Ju allvarligare utmaningen varit, desto större potential har den haft att avslöja motsättningarna mellan den kapitalistiska eliten och den utarmade arbetarklassen. För att upprätthålla sitt styre har regimen drivits till alltmer radikala och fascistiska åtgärder.

Om Putinismens tidiga ”teknokratiska” form hade en passiv väljarbas i statsbyråkratin, småföretagare och delar av den atomiserade arbetarklassen, har dess slutliga form stoltserat med ett naket styre genom staten över brutal klassojämlikhet.

I den nuvarande situationen stöder medelklassen i stor utsträckning den chauvinistiska antiukrainska retoriken, men den skickar inte sina barn till armén för att strida i Ukraina. De flesta av de ryska styrkorna i Ukraina rekryteras från de fattigaste arbetarna och arbetslösa i glesbygder, för vilka värvning nästan är den enda möjligheten att få ett välbetalt jobb.

Tidigt på våren 2022 tog det regimen bara några veckor att efter invasionen av Ukraina etablera en ny politisk ordning, och den gjorde det med största möjliga våldsamhet. Dåligt organiserade antikrigsdemonstrationer slogs ned med en aldrig tidigare skådad brutalitet. Mer än sextontusen personer fängslades och straffades för sitt deltagande under våren. Och militär censur infördes, med fängelsestraff på upp till femton år för överträdelser. Varje offentligt missnöje med invasionen av Ukraina blev ett brott, och inte bara offentliga protester, utan även varje uttalande på sociala medier eller kommentar i samtal med kollegor. Även om förtrycket fortfarande är selektivt så intensifieras det och det har redan haft en skrämmande effekt på samhället som helhet.

Det massiva stöd för kriget, som visas upp i opinionsundersökningar som huvudsakligen genomförs av Kremlkontrollerade företag, har en performativ och obligatorisk karaktär. Människor ser sina svar på frågor om kriget främst som ett sätt att visa lojalitet mot myndigheterna och behålla säkerheten i sina privatliv.

Det är svårt att säga hur stabil situationen är för regimen. Sänkningen av levnadsstandarden till följd av sanktioner och enorma militärutgifter, liksom den enorma omfattningen av militära förluster som hittills har dolts av myndigheterna, kommer helt klart att vara faktorer som underblåser missnöje i framtiden.

Det är därför som krig, i en eller annan form, kommer att vara den här regimens existensform och förmodligen den slutliga orsaken till dess kollaps.

Ändå kan man redan nu med säkerhet säga att Putins regim under tjugo år har genomgått en gradvis utveckling från avpolitiserad nyliberal auktoritarism till en brutal diktatur.

Detta är det ”normala” och bekanta med Putins regim: samhällets passivitet och atomisering, den reaktionära anti-universalismen i dess retorik, multiplicerad med den yttersta cyniska rationaliteten hos dess elit. Och det är värt att uttryckligen kalla den fascistisk, inte bara för att den passar in på den definitionen, utan också för att dagens frigörelserörelser ska kunna förstå omfattningen av det globala hotet mot vår gemensamma framtid.

Ilja Budrajtskis

Medlem i Ryska Socialistiska Rörelsen under många år. Rörelsen var en utomparlamentarisk och antikapitalistisk vänsterorganisation grundad 2011. Efter att organisationen stämplats som "utländsk agent" av Rysslands justitieminister, upplöstes och avslutades dess verksamhet i maj 2024.

Rörelsen hade en tydlig demokratisk socialistisk ideologi, med följande inriktning:

De tog avstånd från den ryska regimen och motsatte sig kriget i Ukraina.

De drev kampanjer för social rättvisa, ekologisk balans, fackliga rättigheter och socialistisk feminism.

Rörelsen var en del av Fjärde internationalen och samarbetade med andra vänstergrupper och oberoende fackföreningar.

Fred & Klimaträttvisa!

Kom med och bygg en rörelse för fred på jorden och fred med jorden. Nu måste vi samlas lokalt, nationellt och internationellt för eldupphör och fredsförhandlingar i alla krig, för konkreta lösningar på klimatnödläget och för rättvis fördelning av resurser.

Militariseringen både i Sverige och över hela världen slukar enorma resurser som behövs för att lösa klimatkrisen och andra stora problem i vår tid. Att fortsätta skövla och utnyttja naturtillgångarna som om de var oändliga gör planeten obeboelig. Själva livet är hotat.

Vi kan inte fortsätta leva som om det finns fyra jordklot. Energianvändningen måste minska kraftigt, både genom energisnål teknik och ett energisnålt levnadssätt. Vi måste ha ett resursbevarande samhälle och då krävs en genomgripande förändring av det ekonomiska systemet och hela samhället – en förändring som gynnar både dem som bor på landsbygd och i stad, folk som arbetar i jordbruk, skogsbruk, industri och servicenäringar.

Krig innebär att människor dödas, skadas och traumatiseras. Människor drivs på flykt. Bostäder, gemensamma byggnader och infrastruktur förstörs. Miljön skadas av föroreningar, minor och bomber.

Krig leder till militär upprustning, de skapar fiendebilder och bygger murar mellan människor.

Vi behöver bygga broar för att leva tillsammans och kunna arbeta för att lösa klimatkrisen. Vi måste skapa ett gott liv för jordens befolkning. Vi måste samarbeta för att trygga matförsörjningen och spara på våra tillgångar. Vi vill att miljarderna för militär upprustning i stället satsas på klimat, skola, vård och omsorg.

Vi uppmanar enskilda och organisationer att komma med och skapa en folkrörelse för fred och rättvisa.

Fred och klimaträttvisa nu!
Nedrustning – för miljö och välfärd!
För en rättvis värld!

Arbetsgruppen för fred och rättvis klimatomställning *stockholm@svenskafreds.se*
Jordens vänner/fredsutskottet, Artister för fred och Fridays for future/Lund
slowclimate@gmail.com var de första undertecknarna av detta upprop. Nu är listan på grupper som anslutit sig lång och det tillkommer nya – i flera länder.
Se https://actionnetwork.org/forms/endorsingpcj/ (läs koden här bredvid)

FRED *på & med* JORDEN

Smycka en anslagstavla med en affisch från STÄLL OM!

Skriv ut sidan 36 i det här dokumentet!

Har du en A3-skrivare?
Det går bra att förstora med
”anpassat format”
eller 141%

GE BARNBARNEN
EN
FRAMTID